A. ROGOZ și C. GHENE

URANIU

II

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚA și TEHNICA

9

1956

REZUMATUL CAPITOLELOR APĂRUTE ÎN Nr. 8

Atomistul Karl Wassa, în căutarea a noi dovezi în sprijinul teoriei sale privitoare la folclorul despre rocele radioactive, călătoreşte în 1929, prin Caşmir, unde descoperă o peşteră ciudată, ale cărei coordonate geografice însă nu le poate stabili.

Asistentul său, Günther Kriegsfeld, care bănuieşte că savantul descoperise un zăcămînt de uraniu, încearcă să-i fure caietele cu însemnări. Abia însă în 1943, i le va aduce în Japonia prietenul său Kollemann, asasinul lui Wassa. Kriegsfeld pleacă în India, cu o misiune de spionaj. Acolo găseşte un amati (document mayas), prin care se atestă descoperirea Mexicului de către nişte călători chinezi cu mult înainte de Cristofor Columb şi se sugerează existenţa unei stînci radioactive.

În acelaşi timp, în S. U. A., trustmanul Abraham Mc. Stephens, în mîna căruia a căzut un alt caiet al lui Karl Wassa, îl trimite pe omul său, un aventurier lipsit de scrupule, Joe Strowberry, să prospecteze în nordul Mexicului. Acesta se foloseşte de actele de identitate furate de la Glyn Borrowth.

La Mapimi, Borrowth ia legătură cu 4 gauchos, de la care află de nişte ruine „bîntuite de stafii".

URANIU*

de A. ROGOZ și C. GHENEA

(Urmare din numărul 8)

A doua zi, pe la prînz, din fața hotelului Santa Maria del Sol, o coloană formată din cinci călăreți — în urma cărora veneau vreo douăzeci de catîri încărcați cu tot felul de lăzi și baloturi — se îndrepta spre nordul țării. Catîrii erau conduși de indigeni nahuatl și otomi; în frunte se afla Glyn Borrowth, în care nimeni n-ar mai fi recunoscut acum pe omul zăpăcit care se ocupa numai cu fleacuri. Era îmbrăcat ca orice fermier american din Texas sau Arizona, cu pistol la brîu și, în loc de sombrero, cu cască colonială. Felul lui de a se ține în șa dovedea că posedă arta echitației dacă nu mai bine decît cei patru gauchos din escortă, cel puțin la fel. Expediția se îndrepta spre unul dintre statele nordice ale Mexicului — spre așa-numitul platou Llanos de Los Gigantos.

Punctul de care vorbise Pancho se afla așezat pe latitudinea nordică de 28° 15'33" și era întretăiat de longitudinea vestică de 103° 22'.

Într-adevăr, pînă atunci toate cercetările arheologice se concentraseră în peninsula Yukatan, la sudul ei în Anahuak și cel mult în jurul capitalei. Pe drum, numărul oamenilor din escortă crescu cu încă 30 de zapoteci din triburile nomade. Aceștia urmau să fie muncitorii pentru săpătură în cazul în care nu s-ar fi găsit în apropierea stațiunii localități mai populate.

După aproape opt zile de la discuția avută la Mazatlan, coloana condusă de Borrowth poposi în micul sat Tlalhuakan, denumit San Cristobal. Populația era formată în mare majoritate de indigeni matlatzincas și nomazii otomi, pe care îi găsești pretutindeni în Mexic. Localnicii trăiau în colibe, și singura clădire din cărămidă era aceea a administrației.

În marginea satului se afla un han destul de încăpător, unde Borrowth își stabili cartierul general. Acolo își descărcă animalele și chiar în ziua sosirii porni la treabă. De la început, Pancho se arătă bănuitor. A fost greu pînă cînd a reușit Borrowth să-l determine să-i arate direcția în care se vor îndrepta. Cu toate stăruințele sale, gauchoul nu s-a lăsat intimidat pînă cînd yankeul nu a semnat un cec la purtător pentru o sumă de 5.000 dolari — pentru eventualitatea că aurul găsit ar fi fost însușit de Borrowth. Cecul a fost depus în plic închis în mîinile lui Oliva Fuentes.

*

* *

---

* Romanul revăzut și completat de autori va fi editat de Editura tineretului.

La o distanţă de aproximativ cinci kilometri de localitate se vedeau nişte vechi ziduri clădite din blocuri imense de stîncă. La intervale rare, golurile, care probabil fuseseră ferestrele edificiului, priveau în vid ca nişte ochi de mult secaţi. De jur împrejur, o vegetaţie săracă şi neprietenoasă, compusă mai ales din cactuşi arborescenţi şi agave, dădea ruinelor un aspect dezolant. Ca o curiozitate, se putea observa traiul dintre şerpi şi păsări: în crăpăturile aceloraşi ziduri, cuiburi de şopîrle şi tîrîtoare se aflau laolaltă cu cuiburile păsărelelor.

Pe multe ziduri se vedeau basoreliefuri, reprezentînd zeităţi dintr-un pantheon de mult apus. Borrowth şi oamenii lui ocoliră toate aceste vestigii ale trecutului şi, călăuziţi de Pancho, se îndreptară spre o colină, pe versantul căreia zăceau multe cioburi de vase. În partea sudică a colinei, ochiul unui arheolog experimentat ar fi remarcat îndată faptul că în stratul de cultură se circumscria un altul făcut dintr-un pămînt deosebit. Aceasta înseamnă că acolo fusese ori o groapă ori o intrare astupată ulterior cu o altă calitate de sol. Borrowth descălecă şi, scoţîndu-şi cuţitul de la brîu, încercă să taie o probă din pămîntul acela deosebit, dar, ca şi cum lama ar fi întîlnit un bloc de piatră, cuţitul nu reuşi decît să scrijelească suprafaţa. Cu multă greutate a izbutit Borrowth să-i scoată o probă, pe care o înveli cu grijă într-o bucată de hîrtie şi pe care scrise „groapa nr. 1". Cînd se ridică, văzu pe cei patru gauchos privindu-l posomorît.

— De unde aţi ştiut, mister Glyn, care este locul? întrebă înciudat Pancho.

— Nu pricep de ce aţi mai avut nevoie de noi, făcu şi Oliva Fuentes.

Borrowth înţelese imediat că ascunzătoarea lui Pancho se afla chiar în movila respectivă. Totuşi nu vru să le arate că secretul lor nu mai era un secret.

— Cum să n-am nevoie de voi? De altfel, aici treburile noastre se despart; voi o să vă căutaţi aurul după care aţi venit, iar eu o să-mi văd de pietroaiele şi cioburile mele.

— Şi aurul... nu vă interesează chiar deloc?

Atitudinea lui Borrowth se schimbă deodată. Ochii i se îngustară şi căpătară o privire tăioasă.

— Dacă mă interesa, puteam să vă fac de petrecanie încă de mult. N-am nevoie de dădacă să mă ducă de mînă într-un sat păcătos din nordul Mexicului. Acum gata cu pălăvrăgeala! Să ne vedem de treabă!

Aşezat pe o ladă, ca un veritabil arheolog, începu să facă schiţa ruinei din faţa sa. În primul rînd trebuia să deseneze locul pe care se afla, iar apoi să traseze planul viitoarelor şanţuri de sondaj. Pentru orientarea şanţurilor avea nevoie de busolă. Deschizînd lada unde avea busola, atinse din întîmplare contorul Geiger-Müller. Spre marea lui mirare, Borrowth observă că aparatul semnalizează. Existenţa unei surse radioactive superficiale i se păru la început neverosimilă. Înciudat că nu poate să găsească imediat semnificaţia fenomenului, trasă şanţurile la întîmplare, astfel ca unul dintre ele să taie colina diametral.

Aproape se întunecase cînd Borrowth dădu ordin de încetare a lucrului. Săpătura mergea greu. Solul uscat de secetă nu lăsa colţul ascuţit al tîrnăcoapelor să muşte.

Cei patru gauchos erau furioşi. Aceasta se vedea pe feţele lor. Se mai vedea că erau hotărîţi să-i ceară socoteală lui Borrowth pentru încetineala lucrărilor. Cel mai necăjit era însă Pancho, pentru că şanţul principal trecea peste ascunzătoarea sa, iar săpătorii erau indigenii şi nu ei. Deci, cu toate vorbele lui mieroase, Borrowth îi dusese de nas. De aceea au şi aşteptat pînă cînd se aşternu seara peste San Cristobal, iar yankeul părăsi tabăra pentru a pleca la han.

— Ce spui, Oliva? întrebă Geronimo, unul dintre cei patru.

— Îi facem de petrecanie. Nu vedeţi? Ne-a pus şi pe nespălaţii ăştia de otomi pe cap. Dacă ei găsesc urmele pepitelor * — o să trăncănească de o să se afle şi la Chamultepec, la preşedintele Mexicului.

Cu un calm prefăcut, Pancho îşi încărca pistolul cu gesturi deosebit de atente. Era hotărît să termine repede. Aurul ştia numai el unde se află. Chiar în aceeaşi noapte îl va scoate, poate singur, poate împreună cu Oliva. Dacă însă Borrowth se va dovedi a fi peste măsură de curios, îi va închide gura cu un plumb. Planul trebuia pus repede în aplicare, atîta timp cît se aflau numai ei patru pe şantier, căci indigenii din escortă îşi găsiseră adăpost în sat şi la lăsarea întunericului plecaseră.

*

* *

În acest timp, Borrowth se afla în coliba unui şaman bătrîn, ultimul care mai exista în localitate. Interiorul sărăcăcios era împodobit cu diferite feluri de zdrenţe multicolore, cioburi de oale, oseminte şi dinţi de animale şi tinicheluţe colorate.

Amîndoi stăteau ghemuiţi în faţa unui foc pîlpîitor şi fumau tăcuţi. Lîngă foc se afla un vas cu peiotl uscat, iarbă care mestecată în gură dă vedenii colorate şi din care se extrage alcaloidul denumit mescalină. Pînă atunci, yankeul îl îmbiase pe vraci, dar acesta refuzase să-i răspundă. Totuşi nu-şi pierdu răbdarea, căci destul de tîrziu vraciul se hotărî să vorbească grav, folosind toate calităţile sale oratorice.

— Ce-ar putea să-ţi spună dumitale un bătrîn *ah-tzyacyah* (vraci) cu numele de Tezozomah... căci urechile tale sînt astupate la sfaturile mele...

— Am venit la tine, înţeleptule *ah-tzyacyah* pentru a afla dacă tu cunoşti legenda cu piatra sănătăţii.

— Piatra sănătăţii? Aşa ceva a fost de mult pe aci, pe cînd Balam-Agap şi Balam-Quitze s-au luat la luptă cu uriaşul Yakab-Xaman, zeul cutremurului. Pe locul în care l-au îngropat pe uriaş, s-a împietrit pămîntul, apoi de acolo sufletul lui a ieşit şi s-a înălţat ca o coloană de granit pînă la cer. Ei i se închinau oamenii cînd se îmbolnăveau; apoi au venit din nou Balam-Agap şi Balam-Quitze şi au fărîmat stîlpul. De atunci n-au mai rămas aci decît unele urme. Dar pe urmă au venit oamenii nordului şi au furat tot ce mai rămăsese. De atunci în Llanos de Los Gigantos nu mai există piatra sănătăţii.

Borrowth scăpă o înjurătură. Îi azvîrli bătrînului un şirag de mărgele şi un pachet de tutun, se ridică şi ieşi. În faţa colibei îl

* *Pepită* = bulgăre de aur nativ.

aştepta calul, priponit de un stîlp totemic. Îl dezlegă şi plecă cu el, trăgîndu-l de dîrlogi. La han văzu că cei patru însoţitori ai săi lipseau. Un indian din escortă îi povesti că aceştia rămăseseră pe şantier. Borrowth înjură din nou şi se urcă furios în camera sa. Aprinse o lampă cu gaz, care răspîndea o lumină roşiatică, chioară, şi, fără să o lase din mînă, începu să cotrobăiască într-un geamantan. Arunca furios afară tot ce-i cădea la îndemînă. În sfîrşit, găsi un caiet cu scoarţe soioase şi se aşeză la masă.

Pe coperta caietului se puteau citi următoarele rînduri: *„«Însemnări de călătorie» — Karl Wassa... manuscris prezentat Editurii «Hopkins şi fiii», New York, aprilie 1938".*

*

* *

Aici ar fi cazul să arătăm cum ajunsese în mîinile cunoştinţei noastre, aşa-zisul mister Glyn Borrowth, caietul cu pricina.

De aceea ne permitem să facem o mică digresiune, care ar descoperi cauza prezenţei sale în Mexic.

Dacă cineva s-ar fi pus în situaţia unui Sherlock Holmes modern, la cercetarea actelor lui Borrowth n-ar fi găsit nimic de remarcat. Un singur lucru însă i-ar fi atras luarea aminte: Borrowth nu se abătea niciodată prin marile oraşe — mai ales prin acelea cu centre universitare. De ce se ferea? Numai el însuşi ar fi fost capabil să răspundă. Dacă însă se discutau cu el probleme ştiinţifice oricît de complicate, răspunsurile sale dovedeau cunoştinţe multilaterale, dar puse toate în slujba unei nesecate pofte de bani.

Pînă înainte cu cîţiva ani de începerea războiului, figura sa era des întîlnită prin laboratoarele Universităţii Columbia sau Harvard. Unii puteau afirma că îl cunoscuseră chiar şi la West Point. De aci începeau însă o serie de contradicţii — mai ales asupra numelui său — căci în S.U.A. erau oameni care îl cunoşteau sub denumirea de James Strowberry, iar alţii sub aceea de Clint Merrick sau Mike Chase. Oricare dintre ei putea afirma că-i fusese coleg de facultate, dar... la acest „dar" se opreau cei mai mulţi, căci eroul nostru dispăruse fără urme timp de mai mulţi ani.

Dacă însă cineva l-ar fi rugat pe Strowberry să-i spună povestea propriei sale vieţi, ar fi ascultat o dulcegărie romantică, uneori de cea mai proastă calitate.

De asemenea, e momentul să amintim că numele de Glyn Borrowth şi l-a luat numai cu cîteva zile înainte de a intra în Mexic, după o întîmplare nu prea plăcută.

Întîmplarea despre care este vorba s-a petrecut la New-Orleans, în port, spre sfîrşitul războiului, cînd un grup de militari, care aşteptau să se îmbarce pentru Europa, au sărit în ajutorul unei femei. Era o noapte frumoasă, cum numai în sud poate să fie. Grupul era format din trei tineri ofiţeri care se plimbau pe şosea. Deodată, dintr-o casă răsună un ţipăt de groază, urmat de nenumărate apeluri de ajutor. Cum era şi normal, cei trei au sărit cît au putut mai repede în ajutorul victimei a cărei voce părea a unei tinere femei. Aşa şi era, însă ajutorul lor fusese aproape de prisos, căci, neprevăzători, doi dintre ei s-au ales cu un glonte în cap, iar cel de al treilea scăpă mai ieftin: un glonte în umăr şi actele furate. Necazul cel mare al acestuia era că nici măcar nu zărise mutra agresorului.

Polițiștii, care, ca și vechii carabinieri ai lui Offenbach, au sosit prea tîrziu, au dovedit că crima fusese făcută de un inginer pe nume Merrick. Cel puțin așa declarase victima. Semnalmentele date n-au dus la nici un rezultat. După vreo două zile, un șerif zelos din Texas, luîndu-se după semnalmente, a legitimat un tînăr impozant. Actele acestuia arătau însă că se numește Glyn Borrowth și că este fizician. Șeriful nu avea însă de unde să știe că numai cu cîteva zile înainte tînărul se numea Joe Strowberry alias Merrick.

Cu acestea, incidentul, ca atîtea altele, s-a închis.

Strowberry, unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai trustmanului Abe Mac Stephens, din motive cu totul „personale", fu fericit că reușise să pună mîna pe actele lui Glyn Borrowth. Astfel își împrumuta calitatea de om de știință, ceea ce-i ușura cu mult misiunea încredințată de boss-ul său în Mexic.

Abe Mac Stephens nu era numai mare proprietar de întreprinderi industriale, ci și acționar al concernelor anglo-belgiene care exploatau minele de uraniu din Congo — pe de o parte —, iar pe de alta, poseda un mare pachet de acțiuni ale firmei de editură Hopkins și fiii. În cele două din urmă preocupări ale sale, îl folosea mai ales pe Borrowth.

Într-o bună zi, mai exact în preziua incidentului de care a fost vorba mai sus, Mac Stephens primi de la editură un caiet semnat de profesorul Karl Wassa, refugiat politic din Germania hitleristă; manuscrisul cuprindea o culegere de legende legate de diferite locuri de pe suprafața pămîntului, pe care savantul le colindase cu ani în urmă.

— Uite, Joe, ai ceva interesant de citit, îi spuse lui Borrowth Mac Stephens. Vezi ce-i adevărat și ce-i minciună, dar mai ales ce ne poate folosi nouă.

Atenția omului de afaceri fu imediat atrasă de o neașteptată concluzie a atomistului german, concluzie care suna cam așa:

„În urma călătoriilor mele, am ajuns să cred că efectele radioactivității naturale pot fi urmărite în mod constant în fenomenele folclorice. Astfel, atît în Africa centrală cît și în Mexic, Brazilia, S.U.A. circulă o legendă cu privire la piatra sănătății. Legenda respectivă coincide întotdeauna cu prezența pechblendei sau a altor roci cu substanțe radioactive aflate la suprafața solului. Dacă am descoperit acest mit la Schinkolobwe, o variantă a lui am găsit-o pe platoul de la Llanos de Los Gigantos din Mexic, în legendele indigenilor de pe teritoriul cuprins între Mapimi, Rosario și San Pedro".

Coincidența datelor, așa cum le arăta experimentatul prospector din Congo, atomistul Karl Wassa, dovedea că în jurul acestor surse de minerale radioactive se născuse un folclor special. De altfel, nu era un fenomen disparat, căci asemenea elemente folclorice s-au format și în jurul minelor de malachită din Ural, al puțurilor naturale de petrol din Romînia și al oricăror zăcăminte de cărbuni.

Ademenit de salariul teribil pe care i-l punea la dispoziție vechiul său patron, Borrowth porni spre Mexic pe bordul unui vas comercial de coastă. Plecarea aceasta nu trebuia să atragă atenția nimănui și trebuia făcută în așa fel încît notițele lui Wassa să nu cadă în alte mîini. De altfel, cartea nici n-a mai văzut lumina tiparului, căci după un an autorul ei, aflat în Belgia, murea asasinat de Heinrich Koilemann, fostul său elev.

Acum manuscrisul călătorea din nou prin Mexic, de data aceasta însă în mîinile lui Glyn Borrowth.

*
* *

Desigur că povestirea bătrînului vraci i-a dat lui Borrowth un anumit punct de reper — existența legendei. Acum urma să găsească și locul cu pricina, locul în care se afla în mod precis zăcămîntul de uraniu. Confruntînd povestirea ascultată doar cu cîteva minute în urmă cu textul din manuscrisul lui Wassa, Borrowth căzu pe gînduri. Deodată, își aminti de contor. Acesta semnalizase în apropierea colinei, mai precis în apropierea locului unde se vedeau clar marginile unei gropi. Fără să se mai culce, Glyn își reîncinse brîul și, coborînd treptele trei cîte trei, ieși în curtea hanului. Sub un șopron dormeau cîțiva dintre oamenii escortei sale. Cum îi trezi, le porunci să încalece și porni ca mînat de furtună spre șantierul arheologic. Din depărtare, se zăreau cîteva torțe arzînd și se mai vedeau umbrele celor patru gauchos, care săpau de zor. Tropotele cailor ajunseră repede la urechile lor obișnuite cu astfel de zgomote.

— Pancho..., vine Borrowth!

Acesta era preocupat să găsească locul de unde scosese numai cu o lună înainte primele fragmente de aur. Auzind cuvintele prietenului său, lăsă tîrnăcopul — așa cum de altfel făcură și ceilalți — și tuspatru se ascunseră în spatele unor ruine.

Deodată, în noaptea clară a Llanos-ului, răsunară patru împușcături. Borrowth simți glonțul șuierîndu-i pe lîngă urechi, iar sub el calul tresări și se prăbuși scurt. Dintr-un salt, călărețul se aruncă alături de cal. Indienii se risipiră pe cîmp și se adăpostiră fiecare, fie în dosul unor ruine, fie după tufele de cactuși arborescenți. Borrowth rămase nemișcat. Privea atent spre locul de unde porniseră gloanțele și foarte încet își scoase revolverul din toc. Acum se hotărîse. Le va lua și aurul și cecul pe care li-l dăduse. Așteptarea lui nu dură mult. Din spatele colinei porni iar o rafală de împușcături, rămase ca și primele fără nici o ripostă. Apoi patru siluete se profilară pe orizontul lăptos al dimineții.

— Cred că l-am curățat..., se auzi glasul lui Geronimo.

— L-am văzut căzînd...

— Pancho, să faci cinste!

În timpul acestei discuții, Borrowth prinse a se tîrî foarte încet și precaut spre o groapă din apropiere, astfel încît să fie apărat de cadavrul calului său. Nu trecu multă vreme și cei patru gauchos, apărură rîzînd zgomotos. Își serbau prea devreme victoria.

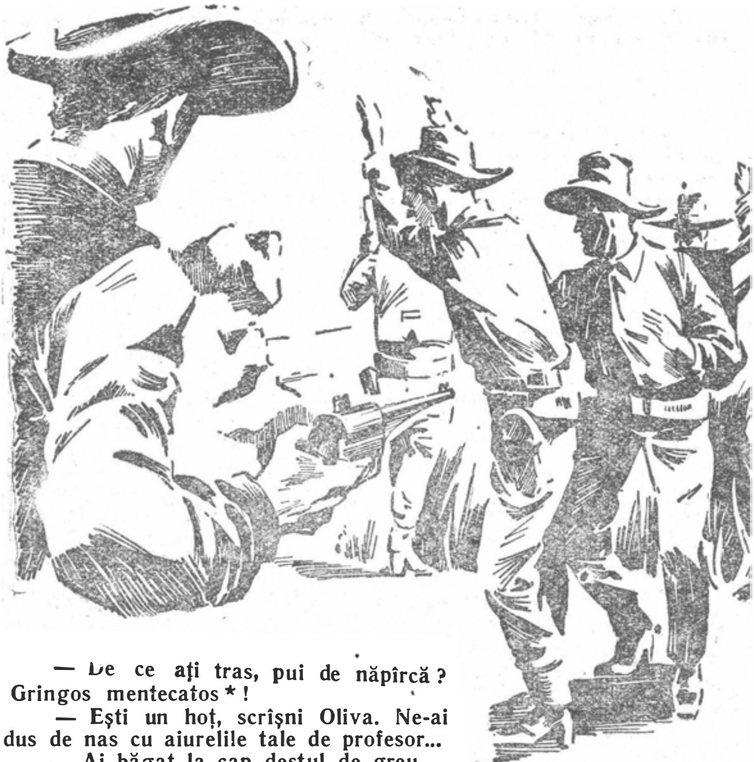
— Hands-up! gringos mentecatos! (Mîinile sus! Mexicani tîmpiți!)

Ca un lup, Borrowth le sări în spate și acum toți patru se aflau în raza pistolului său.

— Cine se mișcă, îi preveni el, capătă un dop în scăfîrlie. Aruncați armele!

Luați pe neașteptate, se supuseră ca niște mielușei. Tot atunci, răsăriră din ruine indigenii din escortă.

După numai cîteva clipe, cei patru zăceau legați, ca niște baloturi, unul lîngă celălalt. Aurul din buzunarele lui Pancho și cecul din buzunarul lui Oliva Fuentes se odihneau acum în mîinile lui Borrowth.

— De ce ați tras, pui de năpîrcă? Gringos mentecatos * !

— Ești un hoț, scrîșni Oliva. Ne-ai dus de nas cu aiurelile tale de profesor...

— Ai băgat la cap destul de greu, rînji Borrowth. Acum, senores, mai doriți ceva?

— Dreptul nostru, așa cum ne-am înțeles. Să gonești mutrele astea pocite, cît timp ne facem noi treaba. Iar pe urmă, poți să te și pupi cu pîrliții tăi de otomi..

— De fapt nu văd de ce-aș mai continua să discut cu voi. Furtul de aur se pedepsește cu moartea. Eu vă dau patru catîri și timp de o oră pînă la plecare. După aceea, nu mai garantez de nimic. Hei, băieți, se adresă el escortei sale. Duceți-i pe eroii ăștia pîrliți pînă în sat. Dacă mișcă, faceți cu ei ce vreți. Acolo să-și ia caii și să se care.

— Ne mai vedem noi, mormăi furios Pancho în timp ce se ridica.

— Dacă vă face plăcere cu adevărat, ne revedem și să știți că eu nu obișnuiesc să greșesc ținta. Ca să-și întărească răspunsul, ridică arma și trase. Pălăriile foștilor săi tovarăși căzură pe rînd la pămînt. *Good bye!*

*

* *

---

* *Gringo* este numele injurios adresat indigenilor din Mexic de către yankei.

După acest incident, Borrowth se simţi mai liniştit. Acum rămăsese singur pe şantier. Cu cît înainta săpătura, contorul Geiger-Müller semnaliza tot mai puternic. Într-adevăr, se părea că prin apropiere exista o sursă radioactivă. Dar cum schimba poziţia contorului, semnalele încetau. Deci sursa era de mică intensitate şi se afla pe un teritoriu redus. După cîteva zile de săpare, după ce groapa fusese cu desăvîrşire golită, aşa cum cer toate regulile arheologice, contorul nu mai semnaliza, indiferent de poziţia lui.

— Deci bătrînul a avut dreptate, mormăi yankeul, blestemîndu-l printre dinţi pe vrăjitor. S-a dus dracului sursa!... Dar unde? Ce fel de sursă radioactivă o fi aia pe o palmă de loc? Imposibil! M-am înşelat eu... sau s-a stricat aparatul.

Contorul folosit era un model destul de obişnuit. Aparatul era portativ şi uşor de mînuit.

Întors în sat, Borrowth făcu cu un electromagnet proba aparatului. Contorul funcţiona normal. Concluzia era deci clară. Pămîntul din groapă păstra urme de radioactivitate. Acolo desigur că se aflase aşa-zisul stîlp al lui Yakab Xaman, despre care vorbise bătrînul vraci. Atunci nu mai rămînea de răspuns decît la o singură problemă: de unde fusese adus pietroiul...

Amărît peste măsură, Borrowth pricepu că nu are altceva de făcut decît să colinde sat cu sat şi trib cu trib, pe tot teritoriul platoului Llanos de Los Gigantos. Un singur rezultat îl mulţumea, cele cîteva kilograme de aur pe care le scosese din săpături.

După trei zile de beţie cumplită, îşi strînse din nou caravana şi porni spre oraşul cel mai apropiat, spre Mapimi, unde trase la unicul hotel. Era descurajat. Nu ştia încotro să-şi îndrepte cercetările.

Într-o seară, i se păru că are o halucinaţie. În uşa hotelului apăruseră cei patru gauchos, întovărăşiţi de un individ ciudat. Era un bărbat mărunt, uscat, cu faţa arsă de soare, cu părul rar. Era îmbrăcat elegant şi pe cap purta un uriaş sombrero de pai. Borrowth încercă să-şi aducă aminte de figura individului. Nu-l mai văzuse niciodată pînă atunci. Întrebîndu-l pe hotelier, acesta îi spuse că noul vizitator nu era cunoscut de nimeni şi că se afla pentru prima dată în orăşel. Alte lămuriri nu mai ceru Borrowth, căci, fiind aproape beat, nu prea prindea sensul cuvintelor.

Dimineaţa află că cei patru gauchos şi străinul părăsiseră hotelul. În registru rămăsese inscris: „Günther Kriegsfeld, etnograf şi orientalist".

— Să nu fie orientalist, cum sînt eu arheolog... gîndi Borrowth. Faptul că s-a dus cu cele patru lichele înseamnă că ori caută aur ori ceea ce caut şi eu. Indiferent de ce ar fi, eu n-am nevoie de concurenţi, aşa că, mister Glyn Borrowth, mobilizare pe toată linia! Pornim la atac!

Capitolul IV

Ce i-au spus lui Kriegsfeld manuscrisele descoperite. O întîlnire lîngă lacul Yquiran. Stîlpul lui Yakab Xaman. Închisoare şi libertate.

Cei patru gauchos — Oliva, Pancho, Geronimo şi Juanito — călăreau veseli. Pe feţele lor bărboase, de obicei posomorîte, se putea citi o stare de euforie. Împreună cu ei călărea „omul cel micuţ", cum îi spunea Geronimo, şi atitudinea lui era cu totul deosebită de cea

a lui Borrowth. El nu le făcuse promisiuni, ci pur şi simplu îi îndopa cu dolari. În al doilea rînd, cunoştea ţinta expediţiei şi nu o culesese din informaţii luate din vînt. De altfel, li s-a mai impus şi prin modul auster şi soldăţesc al comportamentului său.

Acum toţi cinci călăreau fără alt însoţitor, către partea sudică a platoului, spre un punct aflat cam la 50 km de Mapimi. Locul spre care se îndreptau nu era în preajma nici unei localităţi, cît de mici. Tot ce aveau nevoie, luaseră cu dînşii în cîteva baloturi legate pe spinarea a vreo 20 de catîri. Aceasta le micşora din rapiditatea mişcărilor şi a deplasării, dar altfel nu se putea. Unica problemă pe care şi-o puneau era aceea a apei potabile.

Călare, 50 de km prin Llanos, pe un teritoriu pietros şi fără drumuri — iată o întreprindere extrem de grea şi obositoare. Din acest motiv, Kriegsfeld a stabilit trei etape de drum, care urmau să fie strict respectate. Cu toate că ardea de nerăbdare, pe figura lui nu se putea citi nimic deosebit.

Călărea tăcut, cu buzele strînse, cu tot trupul încordat ca un resort.

La primul popas au lăsat animalele să se odihnească. Ca un explorator experimentat, Kriegsfeld nu s-a mulţumit să se tolănească pe preşul ţesut din fibre de agave, ci, luîndu-şi cîteva instrumente, a pornit curînd în cercetare. Încerca cu ajutorul aparatelor pe care le avea, să stabilească posibilitatea ridicării unei hărţi geofizice amănunţite a regiunii. Acest lucru era deosebit de important pentru el, deoarece, în modul acesta avea singura posibilitate de a confrunta cu terenul textul găsit în biblioteca mănăstirii Matrakonda.

Cel de al doilea manuscris, format, după cum ştim, din 20 de coli de amatl, avea un text asemănător celui din codexul Quinantzing. Spre deosebire de acesta, care arăta migraţiile unui trib chichimec, amatlul lui Kriegsfeld, vorbea despre călătoria unui cacic din populaţia otomii de nord. Acest cacic însoţise cinci *bikshu* (preoţi budişti cerşetori) debarcaţi în Mexic, în jurul anului 468 al erei noastre, prin tot regatul chichimec — şi apoi îi întovărăşise pe drumul lor de întoarcere. Ajuns la lamaserie, fusese desigur convertit la budism şi deveni la rîndu-i un bikshu. Dorul de ţară sau dorul de a face şi el prozeliţi la rîndul său îl făcu să se înapoieze. După aceste două drumuri, au urmat desigur şi altele, la distanţă de ani unul de altul. Cert este că respectivul cacic nu era la prima sa călătorie între Asia şi America centrală, după cum nici călătoria celor cinci călugări nu a fost unică. Cu 41 de ani mai tîrziu le-a urmat chinezul Hwui Sin, de pe urma căruia a şi rămas o carte intitulată „Fu Sang", ce cuprindea o descriere amănunţită a Mexicului.

În manuscris scria clar că în timpul lui Balam-Agap, el, Chaltuixtli, vindecase cu piatra sănătăţii pe bolnavi şi slăbănogi „în al optulea huehuetiliztli, în ziua checatl al lunei cozcaquauhtli" (adică în al optulea an al primei perioade de şase „huetiliztli", un huetiliztli durînd 146 de ani). Făcînd socoteala: dacă primul an al perioadei coincidea după codexul Troano, cu anul 460 a.e.n., deducea că evenimentul avusese loc în anul 468, ziua de 30 noiembrie.

Templul lui Balam-Agap se afla pe malul nordic al lacului Tzintzanhuicli, care actualmente se mai numeşte şi Yquiran.

Spre acest loc se îndrepta acum Kriegsfeld însoţit de cei patru gauchos. Odată primele încercări de ridicare de plan făcute, au strîns corturile şi, din pricina nerăbdării însoţitorilor săi, restul dru-

mului îl făcură fără nici un fel de popas. Cu cît înaintau mai mult, cu atît vegetația se îmbogățea. În jurul lacului Yquiran, ca în jurul unei oaze, în locul cactușilor, începură să apară primele semne de savană subtropicală, cu ierburi înalte și dese.

În depărtare, pe deasupra vegetației bogate, se zărea, parcă plutind, o pată violetă, care în timp ce se apropiau se dovedea a fi un zid construit din blocuri grele de granit.

— Acolo! strigă Oliva, dînd bici calului. Acolo este... senor Guntero! Am ajuns!

Bucuria lui molipsi îndată și pe ceilalți. Numai bieții catîri nu prea o împărtășeau, căci poverile din spatele lor le scoteau sufletul și nu-i lăsau să înainteze atît de repede cum ar fi dorit cei cinci călăreți.

Tabăra a fost așezată chiar la poalele zidului — pe un teren ceva mai ridicat. Din apropiere, se putea vedea că acolo existase o construcție masivă, după modelul celor aztece, bogat împodobită cu sculpturi și picturi. În interior, nu se putea pătrunde încă. Tavanul căzuse și, din cauza vîntului, se depuseseră multe straturi de roci eoliene. Intenția lui Kriegsfeld era să înceapă direct cu săpatul interiorului.

— Deci ne-am înțeles, senor Guntero... Aurul pe care-l vom găsi îl împărțim între noi.

— Aurul... făcu Kriegsfeld gînditor... da, asta de la sine înțeles. Restul mă privește pe mine. Acum să desfacem corturile și mîine începem lucrul.

— V-aș propune ceva...

— Să auzim, sinor Oliva.

— V-am povestit de americanul ăla nebun... Era la Mapimi. L-am zărit la hotel.

— Și ce-i cu el? făcu Günther disprețuitor.

— Să nu ne atace...

— Și dacă?

Răceala tăioasă care reieșea din tonul lui Kriegsfeld îi făcu să se cutremure. Nu-i era frică. Aceasta era bine.

— Totuși n-ar strica să stăm de gardă, adăugă Günther. Acum vreau să mă odihnesc.

Se retrase în cort, pe cînd însoțitorii săi mestecau tăcuți frunză de marihuana, cea cu gust răcoritor și care produce vise plăcute.

* * *

Lui Borrowth nu i-a trebuit prea multă vreme ca să afle direcția luată de cei cinci călăreți, pe care-i socotea drept concurenții săi. În afară de aceasta, nu i-a fost prea greu nici să-și facă o escortă din „băieți cu mușchii tari", de prin cîrciumile din apropiere. În momentul plecării sale din Mapimi, îl despărțeau de Kriegsfeld numai trei ore de drum. Așa încît abia se întinsese acesta pe patul de campanie, că din Llanos se auzi zgomotul copitelor unei trupe care se apropia. Kriegsfeld sări în picioare și ieși afară din cort. Cei patru gauchos așteptau gata să pună mîna pe arme. Nu trecu mult și în fața lui Kriegsfeld descălecă mister Glyn Borrowth în persoană.

— *How do you do!*

— *How do you do!* răspunse Kriegsfeld.

— Numele meu e Borrowth, sir... Sînt arheolog şi nu m-a lăsat inima să nu vă găsesc. În regiunea asta sîntem atît de puţini încît e o plăcere deosebită să te întîlneşti cu un coleg. Pe urmă, mai voiam să vă atrag atenţia asupra lichelelor pe mîna cărora aţi intrat.

Kriegsfeld îl privi calm, măsurîndu-l din cap pînă în picioare. Volubilitatea americanului îl făcu să zîmbească ironic.

„Uite de cine le e frică proştilor ăstora... să-ţi vină să rîzi, nu alta“, gîndi el.

— Îţi mulţumesc de atenţie, răspunse rece Kriegsfeld. Sper însă că n-o să-ţi răpesc prea mult timp. Cred că şi dv. aveţi, ca şi mine, săpături urgente.

— Daa, răspunse Borrowth în doi peri, voiam să văd împrejurimile lacului ăsta blestemat. Apropo, sir, nu cumva aveţi un dozimetru ?

— Desigur, cum de nu, făcu Günther mirat. Poftim !

Cînd deschise capacul, faţa lui Kriegsfeld se lungi de mirare. Becul dozimetrului ardea.

Borrowth zîmbi, salută şi încălecă. După cîteva minute, în urma lui se zărea doar un nor de praf. Günther rămase năucit, ţinînd încă în mîna întinsă dozimetrul. Îşi reveni însă repede în fire, înjură printre dinţi, îşi puse în buzunar instrumentul şi intră în cort. Încă nu pricepuse ce putea să dorească de la el individul acela cu nume şi apucături de „erou“ din Far-West.

Capitolul V

Discreţia se tîrguieşte cu mărinimia. O discuţie metapsihică, încheiată cu un contract oneros. Ce caută o statuie a lui Budha în Llanos de Los Gigantos. Dr. Günther Kriegsfeld face cunoştinţă cu închisoarea mexicană. Un amatl care spune multe. Glyn Borrowth îşi angajează adversarul.

O dată întors la Mapimi, yankeul îşi struni calul în faţa poştii, în al cărui local năvăli ca o furtună. În aceeaşi zi, Mr. Abraham Mac Stephens primi o cablogramă cifrată prin care era înştiinţat că un oarecare etnograf cu numele de Günther Kriegsfeld, care se dădea drept refugiat german, săpa cam în aceeaşi zonă, unde plecase Borrowth, şi că poseda o autorizaţie din partea guvernului mexican.

La fel de vijelios ca şi Borrowth, descinse şi Mc. Stephens în întreprinderea condusă de prietenul său, colonelul în rezervă Jim Marlott. Bineînţeles că trustmanul se mişca atît de uşor pe cît îi îngăduiau cele peste o sută de kilograme. Pe cînd mergea îngîndurat, privirea îi căzu pe reclama unui film : „Fantome vii“.

— Stai, domnule ! îşi zise. Am găsit. De ce n-ar fi acolo fantome ? Minunat... Îi voi spune că Borrowth scrie un roman... iar celălalt, neamţul... o lucrare de arheologie americană ! Asta e.

Îmbărbătat de propriile-i idei, financiarul păşi grav în cabinetul colonelului Marlott, pe care-l cunoştea de ani de zile.

— Hallo, Jim !...

— Hallo, Abe ! Ce vînt te-aduce pe la mine... ?

— Ştii, eu sînt editor !

— Şi... editor... ?

— Da... şi editor... Trebuie să ne ocupăm şi de cultură puţin. Ei bine, mi s-a prezentat o ofertă din partea unui neamţ...

— Interesant...
— Îl cheamă Günther Kriegsfeld, ...e etnograf... sau „orientolog"... el știe mai precis ce este.
— Kriegsfeld, orientalist? Păi ăsta a murit în 1922, dar, după cîte îmi aduc aminte, nu-l chema Günther, ci Horst. Un moment!
Apăsă pe un buton și o voce îi răspunse prin difuzorul dictafonului.
— Să vină Finley pînă la mine! ordonă colonelul.
După cîteva minute, în birou apăru un bătrînel cu o figură ștearsă, un om despre care nimeni n-ar fi putut spune decît că este un pensionar onorabil retras din munca lui de arhivar sau casier la o mică instituție.
— La ordinul dumneavoastră, domnule colonel...
— Finley, vezi dacă ai în fișele dumitale ceva despre individul cu numele Kriegsfeld Günther...
— Dar dacă-i nume fals?
— O să vedem atunci. Deocamdată caută-l așa! E etnograf și orientalist. Cînd îmi dai răspunsul?
— Mîine.
Bătrînul făcu o reverență caraghioasă și plecă tîrșindu-și picioarele.
După ce ușa se închise în urma lui, cei doi tăcură o clipă. Apoi, în timp ce-și prepara un cocktail, colonelul se adresă lui Mc. Stephens:
— Și de ce te interesează în mod atît de „special" neamțul?
— Știi, se află în Mexic... ar putea fi un roșu... Eu nu mă pot lega la cap...
— M-da, înțeleg. Dar alte interese n-ai mata pe acolo?
— Unde? În Mexic? Nu, nicidecum!
— Atunci e în regulă... Putem aranja mobilizarea unui căpitan de aviație, cu numele de James Strowberry alias Glyn Borrowth... făcu Marlott... cu un aer de vădită superioritate.
— Care Borrowth?
— Aaa... nici nu-l cunoști!? E amuzant. Iar eu care credeam că ai un salariat cu acest nume sau poate cu acela de James Strowberry.... Bun! Dacă-i așa, ordon imediat rechemarea lui în țară.
Zicînd acestea, întinse mîna spre sonerie.
— Ba te rog!
— Parcă spuneai că...
— Spuneam, ce spuneam! Ce-l amesteci pe unul cu celălalt? Ce legături are unul cu celălalt sau Borrowth cu Kriegsfeld? Visezi, dragul meu!
Cu o neglijență voită, Marlott scoase dintr-un dosar copia unei telegrame pe care o întinse lui Mc. Stephens. Era vorba de aceea primită de trustman numai cu cîteva ore mai înainte:
— De unde-o ai?
— Să presupunem că mi-a adus-o un binevoitor... Nu trebuie să te neliniștești pentru atîta lucru... Am hîrtii mai importante decît asta, care te pot interesa... Acum să trecem mai departe. Amicul Borrowth — pe care l-a trimis editorul Mc. Stephens să scrie un comics cu cow-boys mexicani — este etnograf sau „orientolog" ca și mine... E bine că tu, Mecena modern, ajuți pe scriitori...
După ultimele cuvinte, Mc. Stephens pricepu că orice subterfugiu ar fi fost de prisos. Acum nu avea decît o singură cale. Să reușească

să obțină datele la un preț acceptabil și fără să fie nevoit să facă alte sacrificii.

— Să știi că sînt editor... am 90% din acțiunile lui Hopkins... Așa că pot trimite oriunde vreau... pe oricine. Dacă o fi să-l mobilizeze, n-au decît..., dar te avertizez că eu mai am și alte legături... Aștept mîine rezultatul cu privire la Kriegsfeld.

Se ridică, se îndreptă spre ușă. Ostentativ, se opri în mijlocul drumului dintre ușă și birou, scoase un trabuc, apoi îl aprinse calm și porni mai departe, legănîndu-se ca o rață. Cînd puse mîna pe clanță, Marlott îl opri :

— Hei, Mac, nu știi de glumă ?

— Știu, dar pînă nu-i cunosc prețul... nu mă face nici să zîmbesc.

Rîseră amîndoi. Acum fiecare era asigurat : unul de discreția colonelului, iar celălalt de mărinimia financiarului.

*

* *

Săpăturile ajunseseră la un punct mort din cauza unor blocuri de bazalt care nu puteau fi mișcate din loc. Cinci oameni fără uneltele necesare nu puteau face față unei astfel de munci. Cei patru gauchos se învîrteau înjurînd și blestemînd în incinta templului lui Balam-Agap.

În cort, Kriegsfeld își făcea tot felul de socoteli, deoarece înregistratorul contorului folosit pentru detectarea existenței sursei radioactive semnaliza din momentul în care era pus în funcțiune. Acest fapt dovedea că au în imediată apropiere un filon sau un zăcămînt la suprafață, ale cărei radiații influențau direct aparatul. După calculele sale, Kriegsfeld ajunsese la concluzia că se află în prezența unui element intens radioactiv. La această concluzie ajunsese chiar în prima noapte petrecută în tabără. Acum stătea și făcea calcule minuțioase care urmau să-i determine poziția precisă a elementului radioactiv, precum și adîncimea la care se afla. O dată acestea aflate, avea de gînd să-și răsplătească tovarășii și să părăsească de formă șantierul pentru ca, peste cîtăva vreme, să revină înarmat cu tot ceea ce era necesar unei prospectări de o asemenea amploare. În afară de aceasta mai urmărea și achiziționarea terenului pe o rază mare. Devenit o dată proprietar al acestor locuri... Aci gîndurile lui Günther fură întrerupte de intrarea bruscă în cort a lui Oliva.

— Sinor Guntero ! Au apărut călăreți în Llanos...

— Și ce mă privește :

— Sinor... cred că sînt oamenii yankeului. Ne înconjoară din toate părțile. Ce să facem ?

— Dacă este așa cum spui, retrageți-vă între zidurile ruinei. Luați-vă armele necesare și să-i primim cum se cuvine. Eu rămîn în cort. Acționați numai dacă vedeți că ne atacă.

Ceea ce a urmat însă a dat naștere unei neînțelegeri, care pe cei patru gauchos i-a făcut să fugă, iar pe atacatori să se creadă atacați.

Ca un bun gospodar ce era, Kriegsfeld se aprovizionase cu cîteva lădițe cu muniții. Pe de altă parte, mexicanii aveau armele și cartușele lor de model vechi. Cei patru luară o lădiță cu cartușe și o duseră cu ei între zidurile dărîmăturii. Acolo și le-au împărțit și, după obiceiul vînătorilor din vestul sălbatic, începură să și le îndese în brîiele largi de piele. Juanito, cel mai tînăr și mai molcom dintre cei patru, după ce-și umplu bine centironul cu gloanțe, îl întinse

înaintea sa, pe un pietroi din apropiere. Apoi lăsîndu-l acolo, se cățără pe un zid ca să poată să-i urmărească cu privirea pe eventualii atacatori.

Cum așteptarea se prelungea, lălîul Juanito își luă o sticluță cu rom și o bău pe nerăsuflate. Din cauza căldurii, alcoolul își făcu repede efectul. Cu o mutră mai mult decît serioasă, Juanito scoase o cutie cu cartușe goale, pe care începu să le încarce din cornul său cu praf de pușcă. Mîinile nu-i prea dădeau ascultare, astfel că mai mult de jumătate din praf se scurse pe pietre. Văzîndu-și insuccesul, trînti furios cutia de pămînt, de se împrăștie toată iarba de pușcă de jur împrejurul său.

— Vin, răcni Pancho.

Ca să fie mai calm, Juanito își aprinse lent o țigară. Atunci se petrecu acel neprevăzut care-i zăpăci pe toți. Chibritul încă nestins căzu în mijlocul moviliței de silitră.

Din piepturile celor patru, odată cu o serie lungă de rafale, izbucniră răcnete de groază.

Chimirul lui Juanito își scuipa vertiginos gloanțele, de parcă ar fi fost banda unei mitraliere în acțiune. Cu salturi caraghioase, cei patru săriră afară din incintă, urmăriți de exploziile cartușelor care se aflau în lădița de muniții. Cuprinși de panică, cei patru gauchos fugeau mîncînd pămîntul. Țipetele lor îl scoaseră din cort și pe Kriegsfeld, care, auzind împușcături, își descărcă pistolul spre templul ruinat al lui Balam-Agap, fără să vadă în cine trage.

*
* *

În acest timp, Borrowth, căruia Mc. Stephens îi răspunsese cine este Günther Kriegsfeld, încercase să încercuiască tabăra cu „băieții" săi. Aceștia auzind zgomotul împușcăturilor s-au considerat atacați și, în frunte cu șeful lor, au pornit să-i șarjeze pe cei cinci. Urletele lor de luptă s-au amestecat repede cu țipetele de groază din tabăra de pe malul lacului Yquiran.

Ca un vrednic urmaș al așa-zișilor pionieri din Texas care au decimat populații întregi de piei roșii, Borrowth călărea cu pistolul întins, gata să tragă în primul om care i-ar fi apărut în cale. Nici n-a lipsit mult ca să-l ucidă pe Geronimo, care, ca apucat de streche, alerga cu mîinile ridicate. Din spatele lui, răsunau pocnetele exploziilor, iar în imediata apropiere stătea Pancho atins de un plumb în partea cea mai cărnoasă a trupului.

— Stafiile... indienii...

— Mumia... se mișcă...

Desmeticindu-se cel dintîi, Borrowth zbieră :

— Staaați ! și-și struni armăsarul.

În spatele său se oprise o trupă de circa cincisprezece oameni, cu priviri care numai binevoitoare nu erau — toți înarmați după legile Llanosului. În fața lor se aflau într-o postură lamentabilă cei patru gauchos cu cămășile sfîrtecate, plini de spini de cactus, care-i înțepau la orice mișcare.

Mai încolo, Günther zăpăcit, cu arma în mînă, aștepta apariția atacatorului de pe malul lacului. Așteptarea lui era însă zadarnică. Mai răsunară cîteva pocnete și totul se liniști.

— Ce-a fost asta, mister Kriegsfeld ? întrebă yankeul descălecînd.

— Să vedem... colega! Încă nu ştiu... făcu Günther care, presupunînd pricina exploziei, se gîndea că ar fi putut folosi accidentul, astfel încît să nu-l lase pe yankeu să se apropie de templu. Hei, Oliva... ia veniţi cu mine!

— Nu, sinor... noi nu mai călcăm pe acolo! răspunse serios gauchoul, la picioarele căruia zăcea şi gemea Pancho. Acolo sălăşluieşte diavolul... Nu vrem să murim de mîna noastră. Armele s-au descărcat de la sine. Cartuşele au explodat fără pistol... Numai necuratul a putut-o face... Noi... noi... nu mai călcăm acolo.

Ridicînd nepăsător din umeri, Borrowth, urmat în silă de Kriegsfeld, pătrunse în interiorul templului. Pe pereţii de piatră se zăreau urmele recentelor explozii. Un fum des şi înecăcios mai plutea încă deasupra ruinelor. Mirosul stăruitor de pucioasă îi făcu pe cei doi să strănute.

— Să ieşim! propuse Kriegsfeld.

— Bine! Ce crezi dumneata că s-a întîmplat?

— Cunoşti teoria telechineziei... Şi cred că ţi-ai dat seama că plutea un miros puternic de ectoplasmă.

— Nu! făcu Borrowth, scuturînd energic din cap. Mai degrabă mirosea a praf de puşcă!

— Se cunoaşte că eşti un nepriceput în metapsihică. Eu bănuiesc că zeitatea totemică, împreună cu cei sacrificaţi aci cu atîtea secole în urmă, s-au materializat. De altfel, acest fenomen, descris cu lux de amănunte de către Bô Yin-rî, a mai fost înregistrat şi în alte părţi ale globului. Este un fapt cunoscut că spiritele locale se materializează şi, sub o formă sau alta, încearcă să-i gonească pe cei nepoftiţi. O manifestare asemănătoare cu cea de mai înainte o găsim în folclorul atîtor ţări, de exemplu legenda podului de peste rîul Arta din Grecia, sau a păsării Sahak din Armenia, sau cunoscuta legendă a surpării zidurilor abia clădite...

— Interesant! mormăi Borrowth.

— Deci, continuă doct Kriegsfeld, spiritele locale au produs explozia cartuşelor şi i-au gonit pe gauchos. Cred că ar fi cazul să înţelegem şi noi şi să plecăm de pe locurile acestea. O retragere ne-ar fi prielnică. Cunosc o experienţă din Olanda, unde a plouat cu pietre din senin într-o casă ocrotită de un anumit spirit. Aci, spiritele locale ne gonesc cu ajutorul propriilor noastre mijloace.

— M-aş mira!? Templul pare să fie de construcţie aztecă şi deci precolumbiană. În consecinţă, spiritele nu cunoşteau praful de puşcă. Deci cum au ştiut să-l facă să explodeze?

— Dragul meu, Richet şi Bozzanno afirmă că spiritele evoluează o dată cu viaţa socială... Ele urmează treptele civilizaţiei moderne...

— M-da! Aş vrea să te mai întreb ceva... făcu Borrowth. Dumneata crezi în toate aiurelile pe care mi le-ai debitat pînă acum?

— *Donner Wetter!* Sigur că da!

— Bine, bine! Totuşi e mai sănătos să jucăm *fair-play*, Mr. Kriegsfeld. Eu nu sînt femeie isterică să-mi îmbuibi capul cu tot felul de prostii esoterice. Duhoare de ectoplasmă, materializarea hoiturilor şi alte marafeturi de genul ăsta... Drept cine mă iei?

— Domnul meu, dumneata posezi un *Weltanschauung** de cow-boy... În felul acesta nu ne vom înţelege niciodată. Eu sînt un

* *Weltanschauung* = concepţie despre lume.

adept al esoterismului si metapsihicei. Am şi publicat diverse articole în revistele de specialitate...

— Nu neg, se poate, dar ai mai publicat şi articole despre, să zicem, acţiunea neutronilor asupra nucleelor, unde nu mai recurgeai la astfel de... spirite.

O clipă, Kriegsfeld îl privi sincer mirat. Aşadar, americanul ştia cu cine are de-a face. Il urmărise şi desigur ceruse informaţii despre el. Kriegsfeld îşi adresă în gînd cîteva blesteme pentru lipsa lui de prevedere. Acum însă trebuia să acţioneze într-un fel:

— A fost o ipoteză, spuse Günther, ocolind un răspuns direct. Eu n-am nici o vină că nu eşti credincios.

— Mă rog... o fi existînd şi o ipoteză ectoplasmatică. Dar alta mai puţin împuţită n-ai? Doar eşti fizician!

— Mă confunzi...

— Ţi-am propus odată *fair-play-ul*. Să fim serioşi! Eşti arheolog cum sînt şi eu... Am venit să-ţi ofer un business cinstit. Ţi-am citit lucrările. Poate că şi dumneata le-ai citit pe ale mele. De ce să umblăm cu fleacuri!? Tot ce-ai îndrugat pînă acum e bun pentru păduchioşii ăştia de gringos. Intre noi e bine să discutăm ca doi oameni realişti. De acord? Deci îţi propun colaborarea. Să batem palma!

— Să mă mai gîndesc.

— Ai 12 ore... Eu rămîn aci. Cred că radiaţiile sînt destul de puternice, iar sursa se află la suprafaţă. Aşa că vom putea explora templul, cu toată explozia... spiritelor.

De data aceasta, hohotului de rîs al lui Borrowth i se adăugă şi acela al lui Kriegsfeld.

— Totuşi ar fi putut constitui o bază de cercetare şi ipoteza mea, mai stărui puţin Günther, ca un elev îndărătnic prins asupra faptului.

— Da, pentru orientaliştii cu capul în nori. Acum cred că ar fi cazul să ne vedem de treburi. Ce indicaţii ai reuşit să capeţi?

Aici Kriegsfeld se încruntă. Fusese descoperit, dar să fie socotit şi nerod, asta nu! Borrowth îi cerea rezultatele muncii sale de luni de zile ca unui subaltern. După cîte ştia, nimeni nu se mai comportase cu el în halul acesta.

— Ce-mi oferi ca să capeţi rezultatele?

— Eu? Ţi-am mai spus: Co-la-bo-ra-re...

— Şi dacă n-am nevoie? Am autorizaţie de săpături.

— Atunci, pentru că şi eu posed o asemenea hîrtiuţă, în care este menţionat cuvîntul „exclusivitate", mă voi vedea silit să mă instalez tot aci. Asta, în primul rînd. In al doilea rînd, deşi susţii că eşti doar un refugiat german, nu te-aş sfătui să trezeşti bănuieli asupra prezenţei dumitale în aceste locuri. De aceea, eu, care te cunosc şi te apreciez, doresc să colaborăm.

— Ce drepturi urmează să ceri?

— Ca unul venit mai tîrziu, nu iau decît o cotă de 50%...

— Jumătate?!

— Atîta timp cît 50% este egal cu jumătate, da. Şi pe urmă nu văd ce te-ar opri să lucrezi cu mine. Gloria, poate? Dacă-i asta, ţi-o las dumitale. Eu urmăresc cu totul altceva: *Money!* Banii!

Günther îşi lăsă în jos capul. Soluţia propusă de american îi convenea în fond. Cît despre rest, ştia el ce are de făcut. In timpul cercetărilor va cumpăra tot teritoriul şi cu asta se termina şi povestea exclusivităţii. Nu avea de ce să nu accepte deci, fie şi numai de

formă. În aceeaşi seară, îl va trimite pe Oliva Fuentes cu o hîrtie către un prieten din Mexico-City.

*
* *

Mr. Glyn Borrowth nu arăta să fi glumit. Se instalase pur şi simplu în cortul lui Kriegsfeld şi chiar începu primele lucrări de prospectură. Cei patru gauchos rămaşi afară erau acum în mare cumpănă. Prezenţa americanului le încurca toate planurile. Pancho era rănit. Intrarea în vechiul templu le era interzisă. În jurul lor se aflau oamenii, cu feţe ameninţătoare, veniţi din Mapimi. Ştiau bine că orişice mişcare necugetată le putea aduce moartea. Inerţia în care se aflau îi deprimase. De necaz, nici nu dormeau. Geronimo îl oblojea pe rănit, iar ceilalţi doi fumau ţigară de la ţigară.

Era aproape miezul nopţii, cînd cineva se strecură pînă în apropierea focului lor. De după un tufiş apăru un băţ care-l lovi încetişor pe Oliva Fuentes.

— Oliva... vino aproape... se auzi vocea lui Kriegsfeld.

Gauchoul se tîrî şi, cînd ajunse în dreptul tufişului, se tolăni ca pe o canapea.

— Poţi să pleci la Mapimi ?

— Cînd ?

— Acum... ai aci o scrisoare şi bani. Iei trenul de Mexico-City şi duci scrisoarea la adresa de pe plic. De întors, nu te mai întorci. Mă aştepţi peste zece zile la San Pedro. Acum, întinde mîna ! Aci sub piatră se află ce ţi-am spus : 500 de dolari şi plicul. Ai priceput ?

— Am priceput şefule... Te aştept la San Pedro, în zece zile.

A doua zi de dimineaţă, banda lui Borrowth fu mirată de dispariţia lui Oliva Fuentes. Doar americanul rămase netulburat, mulţumindu-se să-i binecuvînteze fuga doar cu cîteva înjurături, care treziră imediat admiraţia năimiţilor lui.

Mutarea şi scoaterea blocurilor din incintă începu o dată cu revărsatul zorilor. Oamenii înhămau cîţiva cai la un bloc legat cu lassouri. Toată ziua trecu de altfel numai cu această muncă plictisitoare şi grea. De a doua zi, cînd săpăturile au fost reluate, muncitorii începuseră să se plîngă de dureri de cap şi ameţeli.

Cu toate acestea, sub supravegherea lui Kriegsfeld şi Borrowth, săpăturile continuau după cele mai stricte reguli ale arheologiei. La al patrulea strat de cultură pe care-l dezgropaseră, au găsit pe o piatră hieroglife care purtau semnul celui de al doilea trib chichimec, Tecpaneca. Numerotarea acestor triburi este arbitrară, dar, după codicele Boturini, dintre cele opt triburi ale poporului cicimec, Tecpaneca este al doilea. Aceasta însemna că teritoriul pe care se afla templul a aparţinut, din punct de vedere administrativ, oraşului Colhuatl icamac (Botul şarpelui) — una dintre fostele mari aşezări toltece. După istoria lui Fernando Alva Ixtilxochitl (*„Histoire des Chichimeques"* — trad. de Ternaux-Compans), în templul respectiv se practicau sacrificii umane în cinstea zeului Tezcatlipoca şi nu în a lui Balam-Agap. Acesta a şi fost punctul de plecare al primei şi ultimei dispute arheologice dintre cei doi falşi arheologi.

— Mă mir, zise Borrowth, eu ştiu, din tradiţia orală care mai dăinuie, că aci era cu totul altceva decît am găsit noi.

— S-ar putea ca tradiţia să greşească după cum şi documentul pe care-l foloseşti dumneata, *„Historia de Chiquimecos"*, este greşit. Torquemada în *„Monarhia Indiana"* afirmă altceva. Nu-ţi mai vorbesc de alte date pe care le posed...

— M-da... Cred şi eu, dacă ai venit la fix! De unde cunoşteai punctul? Desigur că tot spiritul ţi l-a arătat. Ce mă priveşti aşa? Nu există spirit fără *point* * !

— Iar rîzi de mine... De altfel ce să mă mir? Nu eşti un adept al esoterismului. Cu toate astea, documentele care m-au adus de-a dreptul aci se bazează pe legendă, pe folclor. Eu sînt pasionat după aşa ceva...

— Folclor !? făcu neîncrezător Borrowth. Cum aşa?

— Ei, e vorba de o legendă care circulă. Pe baza ei am găsit documente cu date aproape precise, iar rezultatul: iată-l! Pe zi ce trece ne apropiem tot mai mult de sursa radioactivă.

— Dumneata ai găsit legenda?

— Eu sau altul, n-are importanţă! răspunse Kriegsfeld evaziv.

Tăcură amîndoi. Fiecare încerca să pătrundă în mintea celuilalt. Borrowth pricepuse că şi colaboratorul său, sau, mai bine zis, adversarul său, cunoştea teoria lui Wassa şi mai ales că poseda documente precise despre terenul pe care se aflau.

„Probabil că Wassa, gîndea Borrowth, a lăsat în Germania aceste date în legătură cu legenda". În orice caz, trebuia să le cunoască şi el, fără ca Günther să bănuiască ceva. Ştia că germanul plănuise să-l înşele căci, în dimineaţa aceleiaşi zile, unul dintre oamenii săi îi aduse scrisoarea şi banii găsiţi asupra lui Oliva Fuentes, care acum se odihnea în sînul sfîntului Cristobal, patronul păstorilor mexicani, undeva în savana Llanosului de Los Gigantos.

Săpăturile continuau în schimburi mici de 30 de minute. Nu se putea lucra mult în acelaşi loc. Radiaţiile impregnaseră terenul, dar mai ales straturile de cultură aflate mai în profunzime, care, după materialele găsite, puteau data din cel de al V-lea secol al erei noastre. Din acest motiv, munca era deosebit de dificilă.

Zece zile după sosirea lui Borrowth pe şantier, unul dintre săpători veni în fugă la acesta. Cînd yankeul ajunse la faţa locului, văzu o statuetă de marmură, care-l miră în cel mai înalt grad. Era „Budha cel născut din Lotus", în care stilul de lucru tibetan era vădit.

Cînd americanul i-o arătă lui Kriegsfeld, acesta înmărmuri. Apucă statueta, o privi, o suci şi o răsuci. Părea că nu-i vine să-şi creadă ochilor.

— Da, e un Budha!... Se confirmă! murmură el.

— Ce se confirmă?

— Aa... nimic, nimic... mă cam doare capul, bombăni apoi Kriegsfeld şi se retrase în cort.

Borrowth rămase ca împietrit. Ce oare i se confirmase lui Kriegsfeld? Desigur că era vorba de documentele pe baza cărora venise el atît de precis la Yquiran. Trebuia să aibă neapărat acele documente — căci altfel n-ar fi putut găsi cheia existenţei statuetei într-un templu aztec — şi încă într-un strat de cultură mai vechi cu aproape un mileniu decît cultura colombiană. Ca să pună mîna pe hîrtiile lui Günther, trebuia să fie deosebit de iscusit.

---

* Joc de cuvinte: Pe englezeşte, *point* înseamnă şi „punct" şi „poantă", hazul unei glume (N. A.).

Nici nu se luminase încă de ziuă cînd, în tabără, răsună țignalul ascuțit al unui „marechale" (comisar) din poliția orașului Mapimi, însoțit de o escortă deosebit de puternică. Orice rezistență era de prisos. De altfel, actele pe care i le băgaseră sub nas Borrowth și Kriegsfeld nici nu-l clintiră. În zece minute tabăra fu ridicată, iar toți cei prezenți acolo legați pe cai. De la bun început, Borrowth și Kriegsfeld au fost despărțiți.

Ajunși la sediul poliției, fură coborîți de pe cai și introduși în cabinetul comisarului. Aci, fiecare fu luat în primire ca un obiect și trimis în celulă. Kriegsfeld, dus tocmai în fundul unei săli, mai putu, înainte de a se închide poarta grea de fier, să zărească în capătul opus al culoarului pe Borrowth, urmat de comisarul care-i arestase. După ce toți au fost închiși, pe sală n-au mai rămas decît yankeul și „marechalul". Cei doi intrară în cabinetul polițistului.

— Ce zici, Mr. Glyn, i-am aranjat bine? întrebă vesel șeful poliției din Mapimi și, ca să-și sublinieze entuziasmul, îi trase americanului un ghiont pe sub coaste.

— Ai căpiat? mormăi acesta, privindu-l feroce. Ți s-a făcut de-o gaură-n dovleac?

— Să mă iertați... dar...

— Bine... și să-ți intre-n scăfîrlie: pentru iertare, primești o sută de dolari mai puțin! Să mergem!

Cum de se ajunsese însă la această situație neașteptată? Borrowth, care știa că Günther Kriegsfeld umblă să-l înșele, stabilise, imediat ce primi dovada din mîinile oamenilor săi, o legătură strînsă cu un polițist mexican. Comisarul, fiind bine îndopat cu dolari, aștepta doar un semn ca să-i facă pe plac domnului care-l plătea atît de gras. Ocazia se ivise cu o noapte înainte, iar acum toți membrii expediției zăceau închiși, iar bagajele lor, inclusiv acelea ale lui Kriegsfeld, se aflau în stăpînirea lui Borrowth.

*

* *

Întors aproape imediat pe șantierul lăsat în părăsire, grija yankeului fu să ducă mai departe săpăturile pe locul emanațiilor radioactive. După aceasta, urma să caute în hîrtiile fostului său asociat confirmarea celor găsite la fața locului.

Pe terenul în care fusese descoperită statueta, Borrowth continuă cercetările de unul singur, înarmat cu un spahlu și o pensulă mare, cu păr lung și aspru. După o săpătură de numai 15 cm — strat care uneori poate despărți două civilizații — lama de metal scrîșni. Atinsese ceva destul de dur, încît țîșniră scîntei. Dînd pămîntul la o parte cu pensula, Borrowth scoase la iveală o casetă de jad verde, rămasă intactă ca printr-o minune. O ridică și își dădu seama imediat că în interiorul ei se află un obiect.

De-abia cînd o aduse în cort, deschise caseta, și, văzîndu-i conținutul, nu se putu stăpîni să nu scoată o exclamație de uimire:

— Un *amatl!* murmură el.

Era într-adevăr un sul de hîrtie făcută din fibre de agave.

— M-da, un *amatl!*

Impregnă documentul cu o soluție uleioasă, care împiedică hîrtia să se pulverizeze, venind în contact cu aerul. După o așteptare de aproape 30 de minute, derulă sulul. Din primul moment, văzu un

text scris cu hieroglife aztece. Pe frontispiciu era o minunată miniatură reprezentînd un peisaj. Tehnica folosită era totuşi diferită de cea aztecă. Sub frontispiciu, începea direct textul scris cu caractere foarte mici, fiecare reprezentînd în felul ei o minune de artă.

„*«Ducînd la bun sfîrşit ceea ce trebuia făcut, dînd tot ceea ce se poate da* — **glăsuia textul** — *m-am bucurat peste măsura plăcerilor căci, de vreme ce a venit sorocul, ce era să fac? M-am urcat pe muntele zeilor».*

După rostirea acestor cuvinte, înţeleptul Gonarda a fost văzut de întreaga lume urcîndu-se pe minunatul munte Djayanta Devy, locuinţa lui Shiva, muntele de cristal — sub un cer pur, astfel încît înţeleptul părea un al doilea soare.

Puternicul Gonarda luă atunci o piatră din piatra de cristal, pe care se odihnise soarele, şi mi-o dădu mie — bikshu păcătos din ţara Ta-han — care, la rîndu-mi, am dat-o fratelui meu. Ci Tul-ti, din seminţia I-ki, să o ducă la el, în ţara Fu Sang.

Eu mă voi întoarce la peştera sfîntului Djayanta, de unde am luat piatra dătătoare de sănătate".

Timp de cinci zile, Borrowth n-a mai părăsit cortul. Părea că-şi reluase vechile obiceiuri din timpul şederii sale la Mazatlan. Compara documentul găsit cu materialele lui Kriegsfeld. În carnetele de note ale acestuia, găsise copia unui alt amatl. Comparaţia simplă a celor două manuscrise aztece îi dădu cheia celui aflat la Yquiran. La dezlegarea definitivă a ultimului amatl a fost nevoit să se folosească şi de traducerea lui Leland după cartea „Fu Sang" scrisă de Hwui Şin.

Acum era clar Hwui Şin, bikshul cel păcătos din ţara Ta-han, era categoric unul dintre cei cinci preoţi cerşetori budişti care descinseseră în Mexic, venind din Tibet. Seminţia I-ki despre care vorbeşte Hwui Şin nu putea fi alta decît populaţia din nordul Mexicului, iar numele cacicului, care primise aşa-zisa piatră a sănătăţii, coincidea. În primul document era trecut Chaltuixtli, iar în al doilea Ci Tul-ti, adică numele fusese transformat conform sistemului fonetic al limbii chineze.

Urma să precizeze doar poziţia muntelui şi a peşterii sfîntului Djayanta din Tibet. Cît despre stînca adusă peste Oceanul Pacific pînă la Llanos de Los Gigantos, aceasta nu mai constituia o problemă. Cacicul Chaltuixtli — aşa precum afirma documentul de la Matraconda — fusese desigur un neofit aztec al călugărilor veniţi din Tibet. Plecase cu unul dintre ei în Asia, unde fusese convertit la budism, iar de acolo dusese în ţara sa stînca respectivă. De fapt, amatlul aflat la Yquiran nu era decît un gen de chitanţă prin care Ci Tul-ti atesta predarea pietrei sfinte. Din coroborarea datelor, reieşea că amatlul găsit la Matraconda era ulterior documentului găsit la Yquiran. Prin urmare, Ci Tul-ti era la cea de a doua călătorie a sa în Asia.

Borrowth îşi scoase carneţelul şi-şi făcu acest rezumat al descoperirilor de pînă atunci:

„Călătoriile lui Chaltuixtli zis şi Ci Tul-ti, cacicul aztec convertit la budism de Hwui Şin, bikshul tibetan:

1°. *Din Fu Sang (Mexico) la Ta-Han (Tibet), unde este dus la peştera numită a lui Djayanta Devy;*

2°. *Se întoarce peste Pacific cu un bolovan radioactiv, pe care-l lasă în templul de la Yquiran, cu un atestat scris pe hîrtie de maguey (Amatlul găsit la Yquiran).*

3°. *A doua călătorie în Tibet unde lasă un nou amatl, cu in-*

deplinirea misiunii lui la Yquiran (Amatlul de la Matraconda, descoperit de Kriegsfeld).“

Acum, se gîndi Borrowth, lucrurile deveneau mai clare. Te pomeneşti însă că Kriegsfeld mai are unele date suplimentare...

După informaţiile dibuite de american, era posibil ca stînca din templul lui Balam-Agap să fie aşa-numitul stîlp al lui Yakab-Xaman, despre care-i vorbise bătrînul vraci din San Cristobal.

Acum ştia precis că nu era vorba de un strat sau de un filon de rocă radioactivă, ci numai de un bloc adus de unii dintre primii descoperitori ai Americii, bloc în componenţa căruia intra o substanţă radioactivă a cărei intensitate de radiaţie întrecea cu mult atît radiumul cît şi uraniul.

Pe masa de campanie stăteau materialele lui Kriegsfeld, printre care se aflau şi caietele lui Karl Wassa. Aşadar fostul său asociat pornise de la aceleaşi premise ca şi el, de la aceeaşi ipoteză. În discuţiile avute însă cu el, acesta-i vorbise despre o altă serie de documente importante. Unde le-o fi ţinînd? În Germania, în India, de unde venise?

Faptul că Mc. Stephens îi scrisese că Günther Kriegsfeld debarcase în Mexic după un voiaj făcut în India îi dădu de gîndit lui Borrowth. Se putea ca acolo concurentul său să fi găsit şi alte date pe care fie că nu le adusese cu el, fie că le ştia şi nu le mai însemnase nicăieri. Era pus la grea cumpănă. Dacă neamţul ştia mai mult decît scria în notele lui, atunci el, Borrowth, trebuia să-l folosească din nou. Dar dacă nu mai ştia altceva?

În primul rînd, trebuia să-şi informeze şeful despre rezultatele săpăturilor; în al doilea rînd, să trimită în S.U.A. blocul de rocă radioactivă; apoi să se gîndească la problema fostului său tovarăş de săpături.

De aceea, după cîteva ore, pe biroul lui Mc. Stephens apăru o nouă telegramă. Trustmanul trimise imediat un răspuns laconic: *„Eliberează-l, angajează-l, Mc. Stephens“.*

După două săptămîni de deţinere, Kriegsfeld fu adus în biroul comisarului. Mare-i fu mirarea cînd aici îl zări pe Borrowth îmbrăcat elegant şi bine dispus.

— Hei, Kriegsfeld, cum merge? îl întrebă americanul pe un ton protector. Eu am ieşit pe chezăşia şefului meu. Dacă primeşti aceeaşi chezăşie, eşti liber.

— Şi cum se traduce în fapt cauţiunea pe care mi-o propui?

— Semnarea unui angajament cu trustul Mc. Stephens, scumpule! De fapt, n-ai încotro. Nemţii tăi sînt pe drojdie. Dacă vii la noi, eşti un om făcut.

— Bine... Pe cît timp e angajamentul?

— Deocamdată, nelimitat. Amănuntele le vom discuta noi mai tîrziu. Hai să bem şi să mergem să-ţi cumperi haine!

— Am destule între bagajele mele...

— Alea s-au dus pe apa sîmbetei...

— Bine, dar, acolo erau documente, acte...

— S-au topit! Cine ştie ce pîrlit le-o fi dat foc. Hai, vii?!

Supus şi doborît de necaz, Kriegsfeld îşi puse semnătura în josul unei pagini bătute la maşină. De acum încolo, era un simplu salariat la dispoziţia trustului lui Mc. Stephens & Co.

Murdar, nebărbierit şi cu hainele ferfeniţă, îl urmă pe Glyn Borrowth.

PARTEA A DOUA: „Maxilarul radioactiv"

Capitolul 1

Comandantul Van Cijun trebuie să dea o hotărîre la o oră cu totul nepotrivită. A dispărut Nelly! Necazul unui vechi luptător. Scafandrii intră în acţiune.

Ceasul din turnul palatului administrativ al fostei posesiuni franceze din Şanhai bătu hodorogit miezul nopţii, fără să poată acoperi însă şuieratul sălbatic al vîntului. Vîrtejuri bezmetice de zăpadă se ciocneau şi se încrucişau deasupra caselor ruinate de luni de bombardament. Cu tot timpul cîinesc, ostaşii armatei a 8-a cot la cot cu populaţia reclădeau oraşul de curînd eliberat.

Reconstrucţia mergea greu şi din cauza portului distrus de japonezi. Digul cel mare fusese aruncat în aer aproape în întregime, fapt care de asemenea îngreuna dragarea portului. Din acest motiv, valuri năpraznice loveau fără milă în cheiurile pustiite.

În clădirea primăriei unde fusese adăpostită zeci de ani o mare instituţie bancară, lustrele răspîndeau prin ferestre o lumină puternică. Sala aparţinînd altădată consiliului de administraţie, iar acum fiind consacrată şedinţelor, gemea de oameni. În ziua de 5 ianuarie 1952, primarul Van Cijun convocase acolo pe reprezentanţii cetăţenilor din Şanhai, pentru a lua hotărîri comune cu privire la soarta oraşului. Se punea problema refacerii grabnice a portului, a curăţirii străzilor de dărîmături şi mine, a alimentării muncitorilor. Toate aceste chestiuni deopotrivă de importante trebuiau rezolvate exclusiv prin mijloace proprii. Ajutor imediat din afară nu putea exista.

Adunarea continua la fel de însufleţită, după cum începuse, de parcă nimeni nu obosise în cele peste zece ore care se scurseseră. În faţa fiecăruia stăteau teancuri de hîrtie pe care erau scrise hotărîrile luate în comun.

— Dragi tovarăşi, a mai rămas să discutăm problema portului. Vocea profundă, baritonală a lui Van Cijun acoperea murmurul continuu al sălii. După părerea mea, trebuie dinamitate resturile digului împreună cu tot ceea ce este în jurul lui. Apoi, după ce vor fi terminate operaţiile de dragare, să refacem docurile în cel mai scurt timp. Cine are vreo propunere?

Imediat, fără să aştepte vreo invitaţie, se ridică un bărbat înalt şi uscat. Făcu întîi o plecăciune în faţa întregii săli, apoi îşi drese glasul.

— Domni... hm! tovarăşi!... Iertaţi-mă! adăugă el repede. Sînt directorul muzeului „Hoan-Ho-Pei-Ho" şi al arhivelor. Mă gîndesc că în apropierea digului au fost aruncate în mare lăzi pline cu documente foarte vechi din îndepărtata epocă Oe* şi al regatului Ţi. Oare n-ar putea fi scoase? Şi făcînd din nou o plecăciune, se reaşeză.

Ştergîndu-şi obrajii lucitori din pricina transpiraţiei, se ridică din imediata apropiere a directorului un bătrîn vioi:

— Cine poate şti ce-a mai rămas acolo după atîtea bombardamente? Pe urmă hîrtia şi cerneala nu rezistă prea mult timp în apă. Părerea mea, de inginer, este că ar fi o pierdere inutilă de timp. În concluzie, propun să începem imediat lucrările de reconstrucţie a marelui dig, căci oceanul nu mai dă înapoi ceea ce a înghiţit o dată.

---

* *Epoca Oe* = una dintre primele epoci istorice ale Chinei.

— Nu putem renunţa atît de uşor, tovarăşi, se auzi o voce din fundul sălii. Ciancaişiştii şi americanii au umplut marea cu lăzi în care erau închise comori de artă... Ştim precis că exista şi un inventar pe care trebuie să-l găsim neapărat.

În tot acest timp, Van Cijun îşi luase notiţe. Era adevărat că din depozitele de la Cijun-Van-Dao se aruncaseră multe lucruri în apa mării, dar se mai aruncaseră şi lăzi pline cu explozibile. Peste acestea fusese dinamitat digul, iar sute de vase mici fuseseră torpilate sau scufundate în mod special pentru a închide calea în port. Aşadar, unii propuneau amînarea lucrărilor, pe de o parte, iar alţii cereau începerea imediată a reconstrucţiei. Redeschiderea portului însemna o mai bună alimentare a populaţiei, o contribuţie însemnată la redresarea economică a întregii ţări.

*

* *

Pe coridor, în tot acest timp se învîrtea, ca un leu într-o cuşcă, un moşneag încă destul de ager. Din cînd în cînd bătea cu bastonul în podea şi mormăia nemulţumit. Era acolo încă din timpul prînzului. Înainte de a se schimba, funcţionarul de serviciu se apropie de el.

— Şedinţa mai continuă, nu vă poate primi!

— Ba da! hotărî moşneagul.

— De ce nu vreţi să-mi spuneţi mie?

— Nu... n-am ce-ţi spune dumitale! Numai eu ştiu...

— Dar...

— Eşti antropolog?

— Nu. Sînt metalurgist, făcu stingherit funcţionarul.

— Atunci, habar n-ai! Cum vrei să pricepi ce nu ştii? Şi, în fond, nu mă mai plictisi! strigă deodată bătrînul şi-i întoarse furios spatele.

Funcţionarul zîmbi, ridică din umeri, se aşeză la biroul său şi începu să-şi pregătească lucrările pentru a doua zi. După ce-şi rîndui pe masă cîteva dosare, se întoarse iar spre bătrîn.

— V-aş sfătui să treceţi cîteva minute pe la cantină. Aveţi timp să luaţi o gustare...

— Ba nu, n-am timp! Ia mai slăbeşte-mă! De gustare-mi arde?! Auzi, domnule, ce-mi propune dumnealui, cînd biata de Nelly cine ştie unde zace...

— Nelly?

— Da... ea, drăguţa de Nelly...

— Nu vă supăraţi... Pentru... Nelly aţi venit?

— Sigur...

— Şi cine e...?

— Eşti antropolog?

— Nu...

— Atunci n-ai de unde să ştii. Auzi, habar nu are! Hm! Cît e ceasul?

— Trei fără douăzeci...

— Nu mai aştept... intru!

Funcţionarul se ridică grăbit şi încercă să-l oprească.

— Dar... tovarăşe, nu se poate!

— Lasă-mă să trec, omule, nu pricepi? Antropolog nu eşti, aşa-i? Atunci nu te băga!

Bătu energic cu bastonul în podea și trecînd pe lîngă el se îndreptă spre ușă

Deschise larg ușa. Toată lumea întoarse capul spre noul venit, care, fără să bage în seamă pe nimeni, înainta făcîndu-și loc spre masa prezidiului. În acest timp, Van Cijun, primarul orașului, tocmai ajunsese la concluzii:

— ...Prin redeschiderea portului, viața va reveni pe făgașul ei normal. După cum știți, tovarășul inginer Iui Cen, plecat direct pe șantier de la ședință, va începe imediat lucrările. Primele explozii se vor produce în cîteva minute.

— Nu se poate... stați!

Toată lumea se întoarse spre bătrînul care înainta agitîndu-și bastonul pe deasupra capului.

— Opriți... faceți o crimă! Nelly e acolo! Nu vă atingeți de port!

Toate privirile se pironiră pe neașteptatul și vehementul vorbitor, care, după ce-l întrerupse pe comandant, își făcea loc spre masa prezidiului. Ajuns acolo, lovi o dată cu bastonul în masă și ceru liniște. Nedumerirea era întipărită pe toate fețele, mai ales că pe urma bătrînului venea, stînjenit și supărat, funcționarul de serviciu.

— Prieteni dragi, tovarășe primar! Vă implor, opriți dinamitarea. Piere cea mai mare comoară a Chinei, Nelly e în port!

Văzînd figurile mirate ale celor din jurul său, bătrînul își scutură umerii cu un gest energic:

— Nu e nimeni aici care să fi lucrat cu răposatul savant Pei Van-Cijun?

Doar directorul muzeului „Hoan-Ho-Pei-Ho" plecă fruntea și-și mușcă buzele. Ceilalți se priveau unul pe altul fără să priceapă despre ce este vorba.

— Nu e nici un antropolog aci?

— Ba da! răspunse cineva.

— Bun! Să explici dumneata celorlalți.

E vorba de safeul cu Pithecanthropus pekinensis, cu sinanthropul Nelly, dispărut acum opt ani...

Sfîrșit de puteri, bătrînul se așeză pe primul scaun din apropiere și apoi bău pe nerăsuflate un pahar cu apă fierbinte.

— Ce legătură are cu portul Șanhaiului? Noi îl știam la Pekin, la facultatea de medicină... zise Van Cijun.

— A fost acolo, dar l-au furat nemernicii. Au dus-o pe biata Nelly tocmai la Cijun-Van-Dao... De acolo a dispărut. Prin 1946 am auzit din nou de ea, dar nu lucruri bune. Au aruncat-o în apă de frica voastră. Acum pricepeți, oameni buni? Lăsați să piară urma celui mai vechi om de pe pămînt, a omului de acum cinci sute de mii de ani?

*
* *

Numai la 54 km de Pekin (Sau Beipin cum i se mai spune) se află grotele atît de misterioase și totuși atrăgătoare din preajma sătucului Cijoukudian. Ani de zile, mii de oameni de știință așteptau cu pasiune vești noi de pe șantierele de paleontologie umană din apropierea capitalei Chinei.

Împrejurările în care au fost descoperite pe acele locuri urmele

vieţii omeneşti sînt foarte curioase. Antropologii şi paleontologii chinezi, atît de puţini cîţi erau la începutul secolului nostru, au fost siliţi de către guvernele de atunci să rămînă într-o permanentă inactivitate. Pasămite nu existau fonduri. În schimb, pentru a-i „civiliza“ pe oamenii cu cea mai veche civilizaţie, s-au strîns în China „oameni de ştiinţă“ de prin toate coclaurile globului.

Din cauza inerţiei guvernelor reacţionare chineze de la începutul veacului nostru, singurul loc de pe faţa lumii unde nu se făceau cercetări ştiinţifice era marea şi întinsa ţară a ceaiului. S-au găsit repede profitorii — şi iată-l pe doctorul Zdanski şi Anderson, profesorul său, întreprinzînd săpături paleoantropologice. Cercetările lor au avut loc între 1922 şi 1923, cînd într-un strat de pămînt cafeniu, caracteristic pleistocenului superior — prima fază a erei cuaternare — au găsit urmele existenţei omului. Preludiul acestei veritabile revoluţii n-a avut urmare, pentru că institutul Rockefeller, care îi patrona, avînd alte interese în China, le-a tăiat subvenţiile.

Începutul era făcut, dar pînă la dezvoltarea marii ipoteze au mai trecut ani. Aşa s-a întîmplat ca de-abia la 2 decembrie 1929 un tînăr şi tenace arheolog chinez, Pei Van-cijun, să descopere în grotele muntelui Lunguşun primul craniu al unei specii cu totul necunoscute pînă atunci.

Pei şi asistentul său, Davidsohn Black, şi-au dat seama imediat că aveau în mîna lor cea mai veche piesă doveditoare a existenţei omului pe pămînt. S-au găsit însă mulţi care să strîmbe din nas. Abatele Thiéry Bertrand, membru al Academiei franceze, a chicotit, apoi a izbucnit în hohote de rîs.

— Aţi descoperit un maimuţoi, le-a spus el. Om în pleistocen? Poate e căpăţîna lui Tata Noe?

Pei şi Black însă n-au rîs, ci şi-au continuat lucrările, cu asiduitatea omului care se sacrifică pentru ştiinţă. După un alt timp s-au descoperit acolo urmele focului, plăci de piatră şlefuită şi unelte grosolane de piatră cioplită. Deci în urmă cu mai mult de jumătate de milion de ani, oamenii au muncit, au vînat, au pescuit şi făcuseră şi o descoperire capitală: cucerirea focului. Pentru că în jurul celor peste 40 de fosile s-au găsit şi oase de animale şi, acestea într-un număr mare, 118 fosile ale diferitelor animale, se punea încă o întrebare: reuşise oare omul de la Cijoukudian să îmblînzească vreo fiară? Domesticise el oare cîinele sau capra?

Nimeni nu se mai îndoia de marea importanţă a descoperirii lui Pei Ven-cijun, care nu numai că răsturnase toate teoriile despre apariţia umanităţii, ci îmbogăţise ştiinţa universală cu datele cele mai sigure şi poate cele mai senzaţionale ale primei perioade de dezvoltare a vieţii omului.

Însemnătatea descoperirii nu a întîrziat să aibă şi efecte de bursă. Institutul Rockefeller — pendinte de instituţiile marelui magnat — se îmbogăţise pe neaşteptate. A cumpărat de la guvernul gomindanist tot terenul, a gonit savanţii chinezi şi, conduşi de un boss bine hrănit, au apărut antropologii de peste Pacific.

Printre aceştia s-a aflat şi un om cinstit ce nu slujea zeului dollar, ci ştiinţei: dr. William Young. Acest antropolog, muncind conştiincios şi cu deosebită dragoste pentru munca sa, a izbutit să completeze din mai multe fragmente un craniu întreg. Era prima imagine a omului din pleistocenul superior, a sinanthropului sau cum a mai fost numit: *Pithecanthropus Pekinensis.*

Dr. William Young, fericit de reuşită şi dîndu-şi seama că are în faţă craniul unei femei. i-a dat însuşi numele logodnicei lui: *Nelly!*

De atunci, din 1934, deci cu 18 ani în urmă, bătrînul Bai Sian-jen îngrijise de sinanthrop ca de ochii lui din cap. Era doar custodele sălii unde era expus scheletul fosil, dar, pentru a-şi completa cunoştinţele, începu să facă o serie de cercetări pe cont propriu. Cu destulă greutate, a reuşit să găsească în cîteva sate urmele altor sinanthropi şi chiar legende vechi cu privire la ei. Cea mai importantă era aceea despre P'an Ku, cel care, cu 2.229.000 de ani înaintea erei noastre, a creat China muncind timp de 28.000 de ani, ca, în cele din urmă, să se sacrifice pentru binele ţării sale.

În 1937, în iulie, cînd a izbucnit războiul cu Japonia, Bai Sian-jen şi-a strîns caietele cu legende şi lădiţele cu oase şi le-a ascuns în pivniţa căsuţei din cartierul Pîn-Ţîn (adică al tipografilor) din marginea Pekinului. Tot atunci, la muzeu se împachetau şi se puneau în lăzi grele de oţel sinanthropii (fuseseră descoperite 23 de schelete de adulţi şi 15 de copii) şi erau evacuaţi la Ciunţin. De acolo au fost duse la Şanhai, iar în 1941 guvernul gomindanist încredinţă americanilor aceste lăzi. Trebuiau tocmai să fie transportate în S.U.A., cînd a survenit atacul de la Pearl Harbour şi totul căzu baltă. Japonezii le capturară împreună cu toate depozitele de la Cijun-Van-Dao. Bătrînul Bai Sian-jen dădea uneori tîrcoale depozitului — voia să vadă dacă scumpa lui comoară nu fusese aruncată. Plecarea japonezilor îl făcu pe Bai Sian-jen să spere că-şi va recăpăta comoara. Dar bucuria lui a fost de scurtă durată, deoarece în iarna lui '48, de teama apropierii armatei populare, ciancaişiştii, laolaltă cu americanii, au azvîrlit în ocean cea mai mare parte a materialelor din hangarele de la Cijun-Van-Dao.

Acum bătrînul Bai Sian-jen aştepta o mînă de ajutor din partea comandantului Van Cijun.

În sală se aşternuse o linişte mormîntală. Minarea şi dragarea trebuiau amînate de vreme ce se aflase că în acele locuri se găseau cele mai vechi rămăşiţe umane.

Van Cijun puse mîna pe telefon, formă un număr, dar, în locul răspunsului, răsună o explozie care făcu să se cutremure întreaga clădire. Bai Sian-jen îşi acoperi faţa cu mîinile şi începu să plîngă în hohote. Primarul fu cît pe-aci să lase receptorul din mînă, cînd cineva îi răspunse la celălalt capăt.

— Vorbeşte Van Cijun... A fost dinamitat fundamentul?... Nu! Foarte bine, prietene! Opriţi imediat, şi cu orice risc, restul exploziilor!

În acelaşi moment răsună o a doua explozie şi imediat o a treia.

— Cum? Mulţumesc tovarăşe, mulţumesc!

Fără să pună în furcă telefonul, îşi îndreptă privirile spre sală.

— Digul nu va mai sări în aer. N-au fost distruse decît construcţiile suprastructurale. Acum trebuie să facem tot posibilul să o găsim... pe Nelly!

Zorile plumburii își trimiseră primele raze timide peste Șanhai. Ședința se terminase și în sală se aflau numai Bai Sian-jen și Van Cijun.

— Spunea cineva că e antropolog, își aminti bătrînul.

— Da, îl cunosc, este medicul Li Cian-su. Bine că mi-ai adus aminte de el. Trebuie să delegăm doi oameni destoinici pentru rezolvarea problemei pe care ne-ai pus-o. Cunoști cumva numărul lăzilor în care se aflau fosilele?

— Cum nu? R.M. 16.081, 16.082 pînă la R.M.16.205 — aproximativ o sută douăzeci cu totul. Sînt făcute din oțel și vopsite cu albastru și negru de bitum. Numerele au culoarea roșie și-s scrise pe fiecare parte a lăzii! Acum, să-ți spun drept, aș vrea să plec... Am obosit...

După plecarea bătrînului, Van Cijun stătu cîtva timp pe gînduri. Treaba trebuia făcută repede și sigur, căci timpul era deosebit de scurt.

*

* *

În cazarma regimentului 383 de artilerie, abia sunase deșteptarea. Soldații adunați în careu aveau cu ei tot echipamentul. Se aștepta sosirea comandantului, căci știau că vor urma comunicări importante. Curînd, trompetistul sună onorul la comandant și în centrul careului apăru un grup de ofițeri.

— Tovarăși ostași, ni s-a făcut cinstea să participăm la lupta împotriva rămășițelor ciankaișiste de la granița birmană.

Uralele răsunară cu atîta forță încît părea că se cutremură întreaga cazarmă. Comandantul făcu un semn și ceru liniște.

— Plecarea se face peste două ore. Pînă atunci revizuiți-vă tot materialul de luptă! Comandanții de unități să vină apoi la mine!

O nouă rafală de urale bubui în văzduh. Comandanții ordonară apoi repaos, în timp ce grupul statului-major regimentar se îndrepta spre clădirea cazărmii.

Mulți ofițeri erau tineri, dar căliți în lupte. Pe pieptul lor luceau ordine și medalii, dovada vitejiei lor.

După ce soldații se împrăștiară, ofițerii urmară pe comandant. Ei intrară în cabinetul acestuia. Aici se așezară cu toții în jurul unei mese pe care era întinsă o hartă a regiunii Guandun. Cu gesturi precise, comandantul le explică obiectivul luptei pînă în cele mai mici amănunte. Mai era doar o jumătate de ceas pînă la plecare, cînd intră plantonul și-i întinse comandantului o scrisoare. Acesta o deschise, o citi, apoi se încruntă puțin.

— Tovarășe comandant de companie Fîn Siao-șan, am pentru dumneata o veste nu prea plăcută.

Fîn Siao-șan — un ofițer cam de 30 de ani, extrem de voinic, înalt și cu o figură care i-ar fi făcut pe cineaștii hollywoodieni să-l angajeze imediat pentru un rol de june-prim — se apropie de colonel. Haina bine croită a tînărului ofițer, deși veche, îi dădea un aspect elegant. Numărul mare al diferitelor medalii și ordine îi ocupa aproape o porțiune de un lat de palmă deasupra buzunarului drept de la piept. Printre altele se putea vedea și ordinul „Marelui Marș al lui Pîn de Huei".

— La ordinele dumneavoastră! zise el luînd poziția de drepți.

— Tovarășe Fîn, ne vom despărți!

— De ce, dacă-mi permite-ți să-ntreb?

— Din ordinul generalului Ciu De, ai fost pus la dispoziția tovarășului Van Cijun, în calitate de inginer mecanic de precizie. Este mare nevoie de dumneata la niște lucrări portuare. Trebuie scoase de sub dărîmăturile portului niște lăzi cu materiale foarte prețioase.

— Dar nu sînt scafandru...

— Știm asta, dar ai mai lucrat ca mecanic la Dalnîi, alături de scafandrii sovietici! Cu unul dintre ei vei lucra și acum... E vorba de inginerul Tumanov... Dar de ce ești întristat?... Luptele se apropie de sfîrșit. Întoarcerea la viața pașnică ni se pare un fapt neobișnuit, deși tocmai pentru asta luptăm de atîția ani.

Apoi, uitîndu-se la ceas, adăugă:

— Te prezinți la ora 12 la tovarășul Van Cijun, primarul orașului. Poți locui mai departe la cazarmă.

Fîn Siao-șan strînse atît de puternic din dinți, încît se auzi o trosnitură:

— Am înțeles, tovarășe colonel! Permiteți-mi să mă retrag!

În dormitor, Siao-șan se trînti pe pat, așa îmbrăcat cum era, lucru pe care de obicei nu-l făcea. Îi era necaz, atît de necaz încît îi venea să plîngă. De la vîrsta de 12 ani intrase în Armata a 8-a; acolo își făcuse el educația pînă la 18 ani. Apoi, din cauza bolii mamei sale, trebuise să se întoarcă la Canton. De aici, biografia lui se complica prin faptul că tînărul Siao-șan, care, în timpul zilei era cooli *, în timpul nopții trebuia să conducă una dintre multele organizații ilegale din uriașul oraș. În '46, adică în urmă cu nouă ani, reintră, după o serie de nemaipomenite peripeții, în rîndurile Armatei Populare, pe care, pînă în ziua aceea, n-o mai părăsise. În fiecare luptă se distinse, după fiecare luptă fusese citat, și mulți îl invidiau pentru numărul mare de ordine și medalii cu care fusese distins.

Înțelegeți acum de ce Fîn Siao-șan se simțea jignit și nedreptățit. Revedea în închipuire numărul mare de orașe prin care trecuse cu compania lui, pe ofițerul japonez care nu-l nimerise, deși trăsese spre el numai de la trei metri. Totodată își aminti de vremea cînd era cooli pe ulițele Șanhaiului și răsturnase

* *Cooli* = hamal din țările Asiei de sud-est.

pe un american. Involuntar își pipăi pe obraz o cicatrice legată de acea întîmplare. Americanul îl lovise peste față cu un baston subțire de bambus. Îi mai veni în minte amintirea ultimelor examene date la Universitatea populară din Yunnan, cînd căpătase titlul de inginer mecanic. Din sala de curs s-a urcat apoi direct într-un tanc american, atunci capturat, pe care nu l-a mai părăsit decît din ordin.

Și-i mai stăruiau în minte cuvintele colonelului „Vei lucra cu Tumanov". Pe Iurii îl cunoscuse imediat după înfrîngerea Japoniei și bucuria de a-l revedea îi mai îndulcea necazul. Atunci au trebuit să deblocheze un pod dinamitat de armata lui Harita, iar scafandrii inginerului sovietic au scos, cu ajutorul lui Fîn, tot detonantul de sub valurile adînci și năvalnice ale rîului Fun-Lan, scutind armata de un ocol inutil de peste o săptămînă.

Își privi ceasul. Trebuia să se pregătească. Își luă mapa, port-hartul, își aranjă ținuta și, căutînd să-și mascheze un suspin amar, plecă fredonînd un cîntec.

Mersul îi era îngreunat de blana grea și mai ales de troienele de zăpadă. Vijelia îl făcu să treacă pe lîngă ziduri. Mii de ace de gheață îi biciuiau obrajii.

Vuietele valurilor se auzeau pînă în centrul orașului. Și, uneori, rafalele de vînt aduceau fulgi grei de zăpadă, picături de apă smulse din coama valurilor.

— „Asta-i din cauza digului! Dacă era digul, se mai oprea și furtuna", murmură îngîndurat Siao.

Peste cîteva minute intră gîfîind în holul mare al palatului administrativ, iar după alte cîteva de așteptare fu primit de Van Cijun.

— Sînt comandantul de companie Fîn Siao — la ordinele dumneavoastră.

— Ia loc, te rog! Bea mai întîi un ceai fierbinte și apoi să stăm de vorbă.

Fîn Siao refuză politicos. Enervarea nu-i trecuse definitiv. Voia să știe în mod precis pentru ce fusese chemat și ce muncă urma să îndeplinească. Tocmai se pregătea să întrebe, cînd în cabinet intră un bărbat cam de 50 de ani, îmbrăcat elegant. Tîmplele noului venit erau argintate de cîteva fire albe. Purta ochelari cu ramă subțire de aur, dindărătul cărora se vedea o privire aspră, sfredelitoare.

— Bine-ai venit, doctore! Tocmai la timp. Uite-l pe tovarășul inginer Fîn Siao-șan.

— Doctor Li Cian-su!

Se înclinară amîndoi, fără să-și dea mîna. În schimb se cercetau unul pe celălalt, amîndoi la fel de înciudați că trebuie să facă o muncă pe care o socoteau cu totul de prisos.

— Dacă sînteți de acord, pînă vine tovarășul Bai Sian-jen, spuse Van Cijun, vă voi pune la curent cu problema noastră.

La aceste vorbe Li Cian-su se încruntă nemulțumit, iar Fîn Siao-șan făcu o figură mirată. Habar nu avea cine este Bai Sian-jen.

În cîteva minute, Van Cijun le povesti tot ce știa despre sinantrop. Apoi rugă pe fiecare să-și dea părerea despre lucrările care urmau să înceapă chiar imediat.

— Vedeți, eu nu voi putea face față singur. Dacă ar fi fost aci tovarășul Tumanov, m-aș fi încumetat, rosti stingherit Fîn Siao-șan. Nu pot spune că mă bucur din cale afară de sarcina ce mi s-a în-

credinţat. Mă obişnuisem atît de mult cu tancul meu, încît aproape că nu mai pot concepe o altfel de muncă!

Ultimele cuvinte le rosti cu greu.

— Dacă însă este neapărată nevoie de mine, voi pleca imediat pe şantier. Tovarăşul doctor poate să rămînă în oraş pînă cînd voi detecta lăzile cu fosile.

— Nu, eu merg cu scafandrii, răspunse hotărît Li Cian-su. Sînt antropolog şi la Harward am studiat sinanthropul după cele mai precise mulaje.

— Veniţi din Statele Unite? întrebă Siao-şan

— Da. Am trăit şi am studiat acolo.

— V-aţi întors de curînd?

Li Cian-su îi aruncă o privire tăioasă şi dădu să se ridice. Apoi se lăsă pe spate şi zîmbi ironic:

— Numai de trei ani... Dar de trei ani revoluţionari!

★

★ ★

Pe cheiul brăzdat de bombe, bătut din toate părţile de vînturi, se aflau patru oameni pe care oricine i-ar fi putut lua drept sportivi. Toţi purtau deopotrivă haine de piele şi mantale de cauciuc îmblănite. Unul dintre ei, obişnuit se vede cu astfel de vreme, înaintă pînă la marginea de piatră a cheiului şi, ridicîndu-şi binoclul, privi atent mult timp în depărtarea neguroasă. Era un bărbat blond cu o şuviţă şăgalnică de păr care-i răsărea de sub şapca pusă pe o ureche. Potrivit ca înălţime, lat în umeri, avea mersul caracteristic celor care-şi petrec viaţa pe mare. Din toată atitudinea lui se putea ghici marinarul. Era inginerul Iurii Tumanov, care sosise în mod special cu un avion de la Dalnîi. Ceilalţi trei, rămaşi la cîţiva metri în spatele său, erau Fîn Siao-şan, Li Cian-su şi inginerul Iui Cen.

Fîn Siao-şan, după ce aşteptă cîteva minute, se apropie de Tumanov. Mergea cu capul în piept şi mîinile adînc vîrîte în buzunare.

— Ce crezi, Iurii, putem ieşi în larg?

Fără să-i răspundă imediat, Tumanov continua să cerceteze apele care se frămîntau necontenit.

— Care poate fi adîncimea maximă?

— Nu ştiu precis, poate să ne spună tovarăşul Iui Cen.

Amîndoi se întoarseră spre inginer, care stătea de vorbă cu Li Cian-su.

— După datele bătrînului Bai Sian-jen, lăzile au fost sabordate la circa 65 kilometri de ţărm. Cam ce adîncime are marea acolo?

— În jurul a 200 de metri, răspunse Iui Cen, fără să clipească.

Bătrînul inginer lucrase în port încă de copil şi îndeplinise acolo toate funcţiile posibile — de la vînzător de fructe la hamal, apoi devenise mecanic, iar tîrziu de tot inginer. Aşa că împrejurimile nu aveau nici un ascunziş pentru el.

Tumanov gîndi cîteva minute, privi apoi din nou spre mare şi în cele din urmă scoase un carneţel:

— Să zicem că valurile ating înălţimea de şase metri. În cazul acesta nu avem de ce ne teme. Mîine ne putem afunda chiar numai ca scafandri independenţi.

— Cred că pot merge şi eu, spuse timid Li Cian-su. Nu mai am răbdare să aştept.

— Dacă nu ţi-e teamă, bine! Ai mai fost pe fundul mării?

— Niciodată! şi cu capul făcu un gest de băiat încăpăţînat, de parcă ar fi zis: ei şi, ce-are a face?

Tumanov şi Fîn, care observară acest gest, schimbară o privire amuzantă şi toţi trei izbucniră într-un hohot de rîs molipsitor.

A doua zi, furtuna părea să se mai fi domolit. Iurii Tumanov privea pe fereastră ploaia amestecată cu ninsoare; vîntul bătea, dar mult mai încet decît în ajun. Mai avea aproape o oră pînă la îmbarcare. La început, cînd i s-a comunicat că fusese chemat la Şanhai pentru scoaterea unor lăzi cu fosile, s-a mirat. Acum, însă, îşi dădea seama că valoarea acestor oseminte era incalculabilă şi că amînarea începerii urgentelor lucrări de reconstrucţie a portului fusese întemeiată.

Ca de obicei, cînd era plecat de acasă, se gîndi să scrie familiei. Prima scrisoare era adresată soţiei lui, Tania, candidată în geofizică, iar a doua — fratelui său mai mic, lui Petea — pionier. Dacă prima scrisoare era mai laconică, cea de a doua se întindea pe mai multe coale. Petea era membru în cercul tinerilor electricieni şi, la vîrsta lui de 11 ani, meşterise un aparat asemănător aceluia al lui Makarov pentru pescuitul cu ajutorul unui cîmp electric.

Scriind ultimele rînduri, Iurii prinse a zîmbi. Îi făgăduise băiatului să culeagă cochilii şi alte „mărturii" de pe fundul oceanului special pentru dînsul.

Acum trebuia să-şi controleze echipamentul şi să plece. Cercetîndu-şi cronometrul, îşi deschise valiza.

În clipa aceea sună telefonul. Era Fîn Siao-şan. Totul era gata. Il aşteptau în port, iar vasul stătea sub presiune.

După aproape un sfert de oră, Iurii Tumanov cobora din automobil în fața lui Fîn Siao-şan şi a bătrînului Bai Sian-jen, care-l aşteptau.

— Unde-i doctorul, a fugit? întrebă Tumanov în glumă, după ce-şi strînseră mîinile.

— Da' de unde! făcu Siao-şan pe acelaşi ton. De trei ori s-a îmbrăcat în scafandru şi de trei ori s-a dezbrăcat.

În acest timp, Bai Sian-jen nota pe o hîrtiuță numerele lăzilor care conțineau prețioasele fosile şi i-o întinse tăcut inginerului sovietic.

— Ce-i asta?

— Numerele!... să le înveți pe dinafară!

— Unchiule, unchiule, cred că lăzile matale arată acum ca nişte baiane, aşa că nu ştim dacă cifrele astea-mi vor folosi la ceva.

— De ce? pe figura bătrînului se zugrăvi nedumerirea şi durerea.

— Nu sînt aruncate la 200 de metri sub apă?

— Ba da.

— Atunci trebuie să suporte o presiune de 20 de atmosfere pe centimetru pătrat şi nu cred că vor fi rezistat. Sînt fabricate din tinichea prea subțire, căptuşită cu lemn de brad şi fag. Le-am văzut doar pe acelea din hangarele de la Cijun-Van-Dao! Pune apoi la socoteală căzătura! Doar s-au lovit de stînci!

— Să le aduci aşa cum sînt! murmură resemnat bătrînul.

Cuvintele lui Tumanov îl puseră pe gînduri şi pe Fîn Siao-şan. Într-adevăr, lăzile în care fuseseră ambalate resturile de sinanthropus erau foarte şubrede. În cădere, suferiseră două şocuri. Primul, în contact cu apa, iar apoi contactul cu fundul — mult atenuat, ce-i drept, de densitatea crescută a apei, la o adîncime de aproape 200 de metri. Dar stăteau acolo de aproape cinci ani şi în acest timp fuseseră supuse unei presiuni constante suficient de mari. Ca orice fizician, Fîn Siao-şan ştia că în tot acest timp se petrecuseră o serie de fenomene: în primul rînd, prin acțiunea de erodare a apei alcaline asupra blindajului, care era departe de a fi inoxidabil, e posibil ca lichidul să se fi infiltrat în interiorul lăzilor. Aceasta, împreună cu presiunea suficient de puternică a întregii mase, puteau să deformeze aşa-zisele safeuri. Ar fi existat o singură şansă: ca procesul de deformare să se producă mai lent.

Dacă blindajul metalic era din alamă, fontă sau fier forjat, exista posibilitatea ca lăzile să fie oarecum întregi. Amănunte nu aveau de unde lua, pentru că şi lăzile aflate în hangarele de la Cijun-Van-Dao erau construite unele din fier şi oțel, iar altele numai din fier.

După furtuna din ajun, pe mare nu mai era acum decît hulă. Cerul noros lăsa să se întrevadă petice albăstrii, senine. O şalupă rapidă îi duse pe Tumanov, Fîn Siao-şan şi pe celălalt scafandru la bordul vasului Li Şi-cijen *, de pe care trebuiau să se scufunde. Bai Sian-jen, rămas pe chei, le flutura zîmbind batista.

* Li Şi-cijen, numele unui mare om de ştiință chinez din secolul al XVI-lea (N. A.).

(Continuare în numărul 10)

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

AU APĂRUT ÎN COLECȚIA NOASTRĂ :

Nr. 1-2 – METEORITUL DE AUR (I, II) de Octavian SAVA
Nr. 3 – A 12-a VARIANTĂ de Leonid PETRESCU
Nr. 4 – MAREA EXPERIENȚĂ de M. NAUMESCU
și
PROXIMA CENTAURI de M. BRATEȘ
Nr. 5 – INIMĂ DE CIUTĂ de A. ROGOZ și C. GHENEA
și
O ÎNTÎMPLARE OBIȘNUITĂ de P. STĂNESCU
Nr. 6-7 – INDIENII (I, II) de Vitalii TRENEV
Nr. 8-9 – URANIU (I, II) de A. ROGOZ și C. GHENEA

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa: București, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piața Scînteii Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571 - 1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice" apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

2012

CLUB

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

1 leu